

Felsőlajos Község Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja

2013-2018.

Tartalom

Előszó.....	3
Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	5
Bevezetés.....	5
Helyi Esélyegyenlőségi Programban használt fogalmak	5
A település bemutatása.....	6
Értékeink, küldetésünk.....	10
Célok.....	10
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	12
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	12
2. Stratégiai környezet bemutatása	15
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	17
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	35
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	49
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	57
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	62
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	68
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	68
A település honlapján az anyagról, annak előrehaladásáról folyamatosan tájékoztatást adunk és észrevételi lehetőséget biztosítunk.	68
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	69
1. A HEP IT részletei	69
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	69
A beavatkozások megvalósítói.....	69
Jövőképünk.....	70
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	70
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	75
3. Megvalósítás	78
A megvalósítás előkészítése	78
A megvalósítás folyamata.....	78
Monitoring és visszacsatolás.....	80
Nyilvánosság	80
Kötelezettségek és felelősség	81
Érvényesülés, módosítás.....	82
4. Elfogadás módja és dátuma	83

Előszó

1. Helyi Esélyegyenlőségi Program (röviden HEP)

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára.

A HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll, amelyet a települési önkormányzat ötévente, öt év időtartamra fogad el. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a HEP célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend.) tartalmazza.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (továbbiakban: 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet) 1. és 2. számú melléklete rögzíti azokat a statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek HEP elkészítésének alapját képezik.

Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (röviden HEP IT)

A HEP IT a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket tartalmazza az Ebktv. 31. §-ának (2) bekezdése szerint. Az intézkedéseket a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend. 5. §-ában foglalt célok figyelembe vételével kell meghatározni. A HEP IT-t a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 3. számú mellékletében található forma szerint kell elkészíteni.

Helyi Esélyegyenlőségi Programért felelős Fórum (röviden HEP Fórum)

A HEP-t a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el az Ebktv. 31. § (5) bekezdésének előírása alapján, elfogadása során figyelembe kell venni a települési nemzeti és önkormányzati véleményét. A programalkotás során törekedni kell a települési önkormányzat egyéb fejlesztési terveinek, koncepcióival történő összehangra.

Mindezekre és a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletének 9. pontjára figyelemmel javasolt, hogy a HEP elkészítése széleskörű szakmai egyeztetés mellett történjék, bevonva a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára ellátást, szolgáltatást nyújtó önkormányzati, nemzeti és önkormányzati, állami és civil szervezetek képviselőit, a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 58/B. §-a által a 2000 fő feletti települések esetében előírt szociálpolitikai kerekasztal képviselőit.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjai

A 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésének előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek és
- fogyatékkal élők.

Az esélyegyenlőség, az egyenlő bánásmód érvényesítése szempontjából releváns, a társadalom különböző csoportjainak együttélésére vonatkozó fontosabb fogalmak:

Asszimiláció: A kisebbség beolvad a többségbe: önkéntesen vagy kívülről való nyomás hatására átvéve annak kulturális sajátosságait és elhagyva a sajátját.

Marginalizáció: Valamely társadalmi csoport önhibáján kívül a társadalom peremére kerül.

Szegregáció: A társadalom valamely szegmensében megvalósuló erőszakos és/vagy intézményi-strukturális, nyílt és/vagy rejtett elkülönítés.

Szeparáció: A társadalmi kirekesztéssel és/vagy a társadalmi asszimilációval szembeni védekezésként megvalósuló önkéntes elkülönülés (pl. nemzetiségi intézmények).

Integráció: A társadalom különböző csoportjainak közös térben megvalósuló sikeres együttélése, illetve az együttélés feltételeinek megteremtése. Az integráció egyik változata a „rideg integráció”, mely fókuszában a csoportheterogenitás létrehozása áll, és amely nem tesz tartalmi beavatkozást a heterogén csoportban történő sikeres fejlesztésre.

Inklúzió: Alapértelmezése a befogadás, azaz az exklúzió (kirekesztés) ellentétes irányú folyamata. Azon a társadalmi felismerésen alapul, hogy különböző életmódok és identitások létezhetnek egy időben és egy helyen, és hogy a közöttük létrejövő kommunikáció gazdagítja mindegyik résztvevőt. Az inkluzív társadalom, mint szemlélet követői a kölcsönös befogadást tartják szem előtt minden területen.

Inkluzív (befogadó) nevelés: Az integráló nevelési térben a gyerekek/tanulók befogadó nevelése akkor tud megvalósulni, ha a gyerekek/tanulók társadalmi és kulturális háttéréből, valamint egyéni adottságaiból adódó különbségeire az intézmény komplexitásában képes reflektálni. Vagyis inkluzív az az oktatás-nevelést megvalósító intézmény, mely a gyerek/tanuló csak rá jellemző sajátosságait maximálisan figyelembe véve, azokból kiindulva, azokra értékékként építve alakít ki befogadó környezetet.

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Felsőlajos Község Önkormányzata összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, az önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

Helyi Esélyegyenlőségi Programban használt fogalmak

Helyi Esélyegyenlőségi Program (röviden HEP)

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára.

A HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll, amelyet a települési önkormányzat ötévente, öt év időtartamra fogad el. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a HEP célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend.) tartalmazza.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (továbbiakban: 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet) 1. és 2. számú melléklete rögzíti azokat a statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek HEP elkészítésének alapját képezik.

Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (röviden HEP IT)

A HEP IT a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket tartalmazza az Ebktv. 31. §-ának (2) bekezdése szerint. Az intézkedéseket a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend. 5. §-ában foglalt célok figyelembe vételével kell meghatározni. A HEP IT-t a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 3. számú mellékletében található forma szerint kell elkészíteni.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Helyi Esélyegyenlőségi Programért felelős Fórum (röviden HEP Fórum)

A HEP-t a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el az Ebktv. 31. § (5) bekezdésének előírása alapján.. A programalkotás során törekedni kell a települési önkormányzat egyéb fejlesztési terveinek, koncepcióival történő összhangra.

Mindezekre és a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletének 9. pontjára figyelemmel javasolt, hogy a HEP elkészítése széleskörű szakmai egyeztetés mellett történjék, bevonva a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára ellátást, szolgáltatást nyújtó önkormányzati, állami és civil szervezetek képviselőit, a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 58/B. §-a által a 2000 fő feletti települések esetében előírt szociálpolitikai kerekasztal képviselőit.

A település bemutatása

Felsőlajos a Bács-Kiskun megye északi határán, a kiskunsági homokhátság térségében, Kecskeméttől 20 km-re északnyugatra található. Lakosság száma 1008 fő. A település az 1900-as években vasúti megállóhelyéről és tanyai iskoláiról vált ismertté. A tanyák őslakossága kun és Jászberényből idetelepült jász, de évtizedek alatt a népesség összetétele jelentősen megváltozott. Az itteni futóhomok, melyet a helybeliek csak „posza homoknak” neveztek, szerény megélhetést nyújtott az itt élő családoknak. Jelentős volt az állattartás, a „közös legelő” elnevezést ma is őrzi a külterületi lakott hely a „Közös” nevet. A település központi részén az ún. „Besenyi földön” felépült sorházakat nevezték „Pucok falunak”. Az elnevezés onnan ered, hogy úgy emelkedtek ki ezek a házak a puszta síkságból, mint a „pucok” túrások. Ez volt a mai közösség magja. Felsőlajos kialakulását az 1929-ben Amerikából hazatelepült Máthé József alapozta meg, aki ott ismerkedett meg különös almafajtákkal, úgy mint jonatán, golden, starking. Hazatérve eldöntötte, hogy Magyarországon is elterjeszti e fajták termesztését. Járt az országot, kereste a helyét a telepítésnek, így akadt rá a felsőlajosi pusztaságra. 50 hold földterületen kezdett hozzá az almatermesztéshez, ezzel életlehetőséget teremtve az itt élő embereknek, akik az ő példáját követték. Faiskolát létesített, facsémétével fizetett a munkásainak, ezzel is támogatva őket saját gyümölcsöseik telepítésében. 1935 és 1940 között bevezette a villanyt, ezzel emberibb körülményeket biztosított. A háború visszavetette a település fejlődését, és jó néhány évet kellett várni arra, hogy elindulhasson a falu kialakulása.

1958-ban kapott a település rendezési tervet, ezt követően Lajosmizse-Közös néven tanyaközponttá vált, amely 1960-ban mindössze 60 lelket számlált. Ez azt jelentette, hogy feloldották az addigi építési tilalmat és engedélyezték újabb tanyák, lakóházak építését, ennek köszönhetően 15 év múlva már hatszor annyian lakták a tanyaközpontot. Nagy volt az építési kedv, néhány év alatt gomba módon szaporodtak a házak, ekkor épült a mai Iskola és Óvoda utca által határolt tömbben mintegy 20 ház. Meghatározó volt Felsőlajos életében az Almavirág Termelőszövetkezeti Szakcsoport, amely 1961. február 21-én alakult meg 171 taggal, mezőgazdasági alaptervekenység közös végzésére. Sokáig ez az egyetlen munkahely biztosított munkalehetőséget az itt élők számára, ezáltal megalapozva a község fejlődését, növelve vonzerejét. 1974-ben kapta meg a település a Felsőlajos nevet külterületi lakott helyként.

1986. január 1-én az Elnöki Tanács Felsőlajost Lajosmizse Nagyközségének társközségévé nyilvánította. Az 1989-es szabad választások törvényei értelmében vált önálló községgé, önálló önkormányzattal. Európában már sok helyen ismerté tette a települést a Tanyacsárda, mely az Alföld romantikus atmoszféráját és hangulatát idézi. Mind a külföldi, mind a hazai turisták között népszerű és elismert idegenforgalmi látványosság lovasprogramjaival és gasztronómiai szolgáltatásaival.

Az általános jellemzők köréből nem hagyható ki a község kiváló közlekedés-földrajzi helyzete. A Budapest és Szeged tengelyvonalaiban elhelyezkedő település – az M5-ös autópályának és az 50-es számú főútnak köszönhetően – kapcsolódik Európa vérkeringéséhez. Az M8-as autópálya tervezett Lajosmizse mellett elhaladó nyomvonalának kiépítése tovább erősítheti Felsőlajos kedvező logisztikai adottságait, társadalmi gazdasági vonzerejét.

Közműellátás:

A település közműellátása jónak tekinthető.

A gázellátás a belterületen teljes körű, a külterületeken részlegesen kiépített.

A vezetékes ivóvíz ellátás szinte teljes egészében megvalósított.

Csatorna közmű még nincs.

Egészségügyi ellátás

Felsőlajos Község Önkormányzata az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. Tv. 152. §. (1) bekezdésében meghatározott kötelező, és az egészségügyi alapellátás körébe tartozó feladatait tárulásban Lajosmizse Város Önkormányzatának Egészségügyi Gyermekjóléti és Szociális Intézménye (EGYSZI) útján látja el, melyek a következők:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi ellátás,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- védőnői ellátás,
- iskola-egészségügyi ellátás.

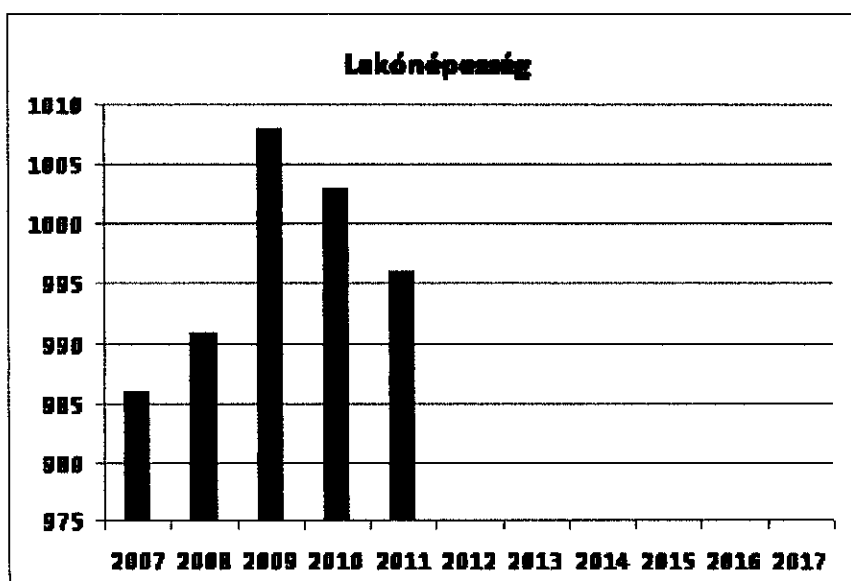
A „Lajosmizsei Egészségház komplex akadálymentesítése DAOP-4.3.1” 2007-es sikeres pályázatnak köszönhetően 2008 decemberében megtörtént az intézmény földszintjének teljes körű akadálymentesítése. Ezt követően 2009 évben a DAOP-4.1.1/A. pályázati felhívásra a „Lajosmizsei Egészségház infrastrukturális fejlesztése, kialakítása” címmel benyújtott sikeres pályázat eredményeként infrastrukturális fejlesztések, gép-és műszerek beszerzése, valamint új szakrendelések bevezetése valósulhatott meg. Összességében elmondható, hogy az épület az elmúlt évek során megújult, az új eszközök, bútorok beszerzésével egyidejűleg „emberbarát” környezet került kialakításra (mind az épületen belül, mind annak környezetében). Számos szakellátás vehető igénybe, így működik laboratórium (mintavételi hely), reumatológia-, szemészet-, fizioterápia- kardiológia-, bőrgyógyászat-, pszichiátriai-, nőgyógyászati szakrendelés is. A háziorvosi tevékenységet 6 felnőtt és 2 gyermek- és csecsemőgyógyász orvos látja el.

Gazdaság

A térség természeti adottságaiból adódóan Felsőlajoson jellemző gazdálkodási tevékenység a szántóföldi növénytermesztés, a kertgazdálkodás, a szőlő- és gyümölcsstermesztés, jelen van az állattenyésztés is.

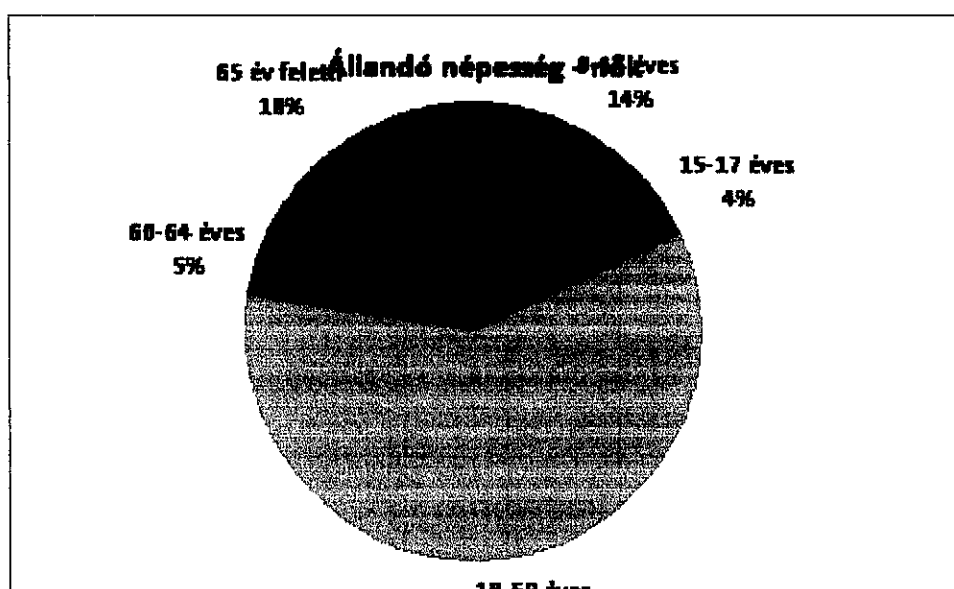
Az ipari tevékenységek körében megtalálhatók nehézipari-, könnyűipari-, élelmiszeripari cégek. A községben nem található nagy ipari szennyező.

Demográfia

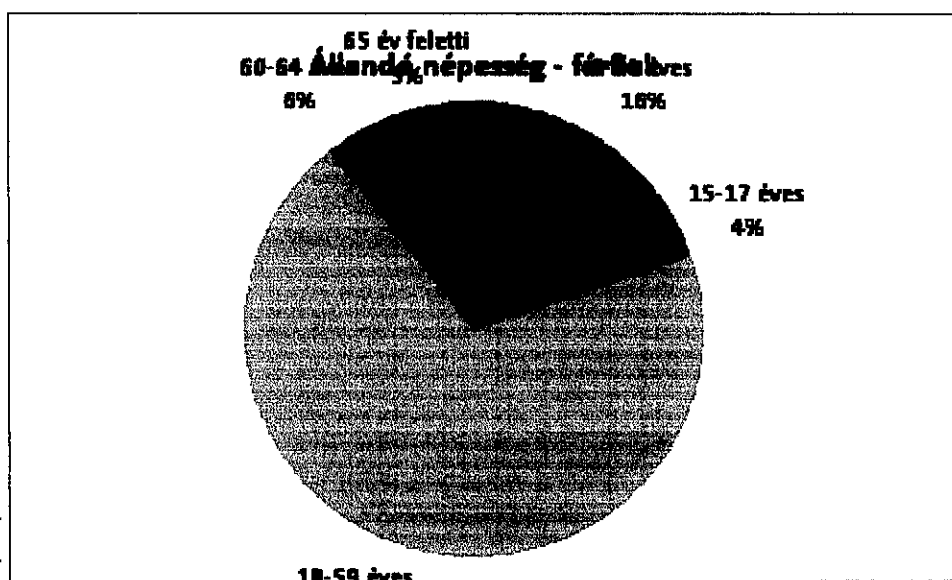

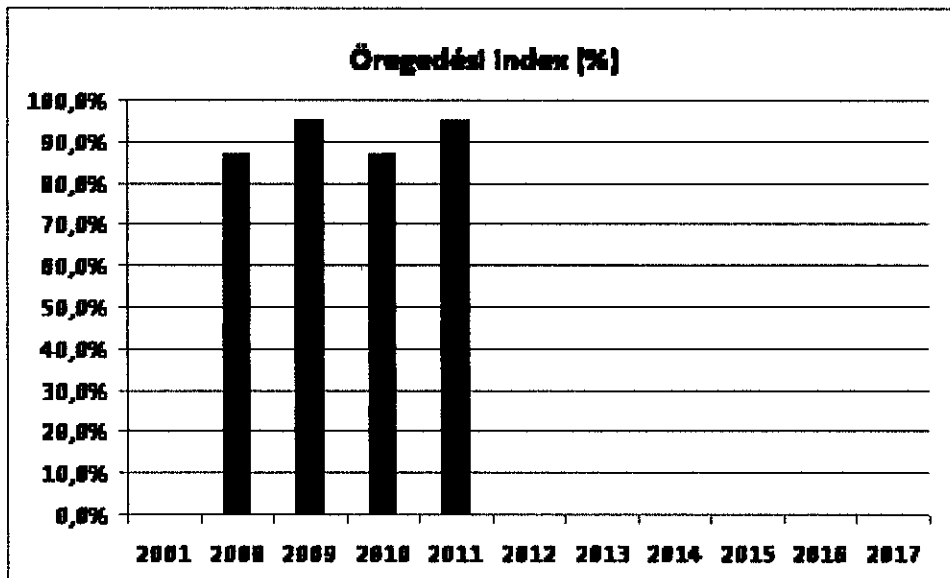
	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	485	484	969	50%	50%
0-2 évesek					
0-14 éves	70	73	143	49%	51%
15-17 éves	17	17	34	50%	50%
18-59 éves	289	318	607	48%	52%
60-64 éves	23	26	49	47%	53%
65 év feletti	86	23	109	79%	21%

Állandó népesség nők

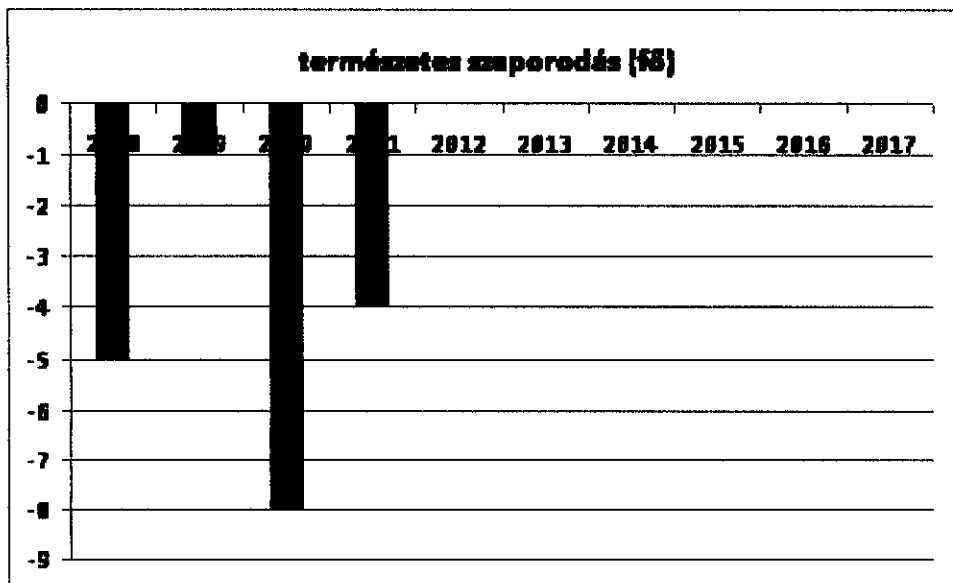
Állandó népesség férfiak

Fenti táblázatokból megállapítható, hogy

- a lakónépesség száma 2009. évtől 2011. évig terjedő időszakban jelentős mértékben nem változott;
- 0-50 éves korosztályig a lakónépességen belül magasabb a férfiak aránya, ezt követően a tendencia megfordul;
- a vizsgált időszakban 0-50 éves korig – korcsoportos bontásokban – a népességszám évről-évre lassan csökkenő, míg 51-90 éves korig évről-évre növekvő vonulata figyelhető meg, amely a népesség folyamatos elöregedésére hívja fel a figyelmet. Összességében azonban elmondható, hogy a település még mindig fiatalos népességszerkezetű.

A www.ksh.hu/teruleti_atlasz_jarasok internetes felületen közzétett - a járások és a járásokhoz tartozó települések statisztikai alapinformációi alapján, Felsőlajoson 2011. évre vonatkozóan a természetes szaporodás/fogyás mutatószáma -4.

Értékeink, küldetésünk

A Program küldetése, hogy az élet valamennyi területén megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, mely az állam, az önkormányzatok és ezek intézményei, a civil szervezetek és magánszemélyek feladata.

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség nem csupán követelmény, hanem az önkormányzatok hosszú távú érdeke is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges, vagy fogyatékossgal él, milyen a származása, vagy az anyagi helyzete. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség. A Programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és a társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányait kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Felsőlajos Község Önkormányzatának célja, hogy Felsőlajos olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen, vagy közvetett formáját védett tulajdonságai alapján, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Felsőlajos Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

Felsőljajos Önkormányzat célja, a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

A helyzetelemzés felépítése megegyezik a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletével, annak részletes leírását, adatelemzési tábláit, tartalmi kifejtését foglalja össze.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

Az alábbiakban röviden meghatározzuk a kapcsolódó stratégiákat, melyekhez Felsőljajos Község esélyegyenlőségi stratégiája illeszkedik.

Az EU 2020 stratégia²

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-

² A Bizottság közleménye a Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – Intézkedések a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében, Brüsszel, 2012. május 30.

ra az EU egészének teljesítenie kell két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program³

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek.⁴ A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia⁵

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózáspolitikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia⁶

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program⁷

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

³ A következő lépés – A Széll Kálmán terv 2.0, Magyarország Kormánya, 2012. április [www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkez%C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20\(SzKT%2020\).pdf](http://www.kormany.hu/download/3/e8/80000/1-A_k%C3%B6vetkez%C5%91_l%C3%A9p%C3%A9s%20(SzKT%2020).pdf)

⁴ Európai Bizottság, Európa 2020 http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_hu.htm

⁵ Nemzeti Társadalmi és Felzárkózási Stratégia – mélyszegénység, gyermekszegénység, romák (2011-2020.) Budapest, 2011. november <http://romagov.kormany.hu/nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia>

⁶ 47/2007. (V. 31.) OGY határozat a „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégiáról, 2007-2032.; www.biztoskezet.hu

⁷ A Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervéről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozat; Szociális és Munkaügyi Minisztérium, 2008.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határozza meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti.

A képviselő-testület által elfogadott, az esélyegyenlőségi célcsoportokat is érintő rendeletei az alábbiak:

- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2013. (II. 15.) önkormányzati rendelete a 2013. évi költségvetésről
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2012. (XII. 21.) önkormányzati rendelete a természetben nyújtott szociális célú tűzifa támogatás jogosultsági feltételeiről
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 15/2012. (XII. 21.) önkormányzati rendelete vagyonkezelés szabályairól
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő – testületének 7/2012. (IV. 24.) önkormányzati rendelete az első lakáshoz jutók támogatásáról
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2012. (III. 27.) önkormányzati rendelete az Önkormányzati tulajdonú vízi közmű által szolgáltatott ivóvíz legmagasabb hatósági díjának megállapításáról, továbbá a díjalkalmazás feltételeiről szóló 1
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2012. (III. 27.) önkormányzati rendelete az egyes szociális ellátásokról
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2012. (II. 07.) önkormányzati rendelete a 2012. évi költségvetésről
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2011. (V. 26.) önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapellátásokról
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2010.(III.23.) rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapellátásokról
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2010. (III.23.) rendelete a hulladékkezelési közszolgáltatásról
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 19/2008. (XI.27.) rendelete Lajosmizse és Felsőlajos települések Helyi Hulladékgyűjtési és Helyi Hulladékkezelési Tervéről
- Felsőlajos Község Önkormányzatának 17/2008.(XI.27.) rendelete a közművelődési feladatokról
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 16/2005. (XII.15.) rendelete a helyi építési szabályokról
- Felsőlajos Község Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2005.(X.29.) rendelete az elektronikus ügyintézésről a közigazgatási hatósági eljárásban
- Felsőlajos Község Önkormányzata 6/2002. (VII. 04.) számú rendelete a házi orvosi, házi gyermekorvosi körzetek kialakításáról

A fenti rendeletek mindegyike érinti és elősegíti az esélyegyenlőség megteremtését.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Program figyelembe veszi Felsőlajos Község Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:

- Lajosmizse és Felsőlajos Közoktatási Intézményfenntartói Társulásának Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetelemzési és Intézkedési Terve;
- Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve, és Pedagógiai programja;
- Fekete István Általános Iskola és Kollégium Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve, és Pedagógiai programja;
- Lajosmizse Város Önkormányzata Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézménye Egészségügyi szakmai terve 2004. év - 2008. év II. forduló (Intézményi Egészségterv).
- Felsőlajos Község Önkormányzata Gazdasági Programja (2007-2013);
- Felsőlajos településrendezési terve.

A fenti dokumentumokban meghatározott célkitűzéseket jelen Program nem tartalmazza, mivel azokban az egyes területeket érintő feladatok, határidők részletesen meghatározásra kerültek.

Felsőlajos Község Önkormányzata az alábbi koncepciókkal, gazdasági programokkal, tervekkel rendelkezik:

- **Költségvetési koncepció** – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § értelmében a jegyző által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester november 30-áig - a helyi önkormányzati képviselő-testület tagjai általános választásának évében legkésőbb december 15-éig - benyújtja a képviselő-testületnek, melyet a testület rendelet formájában hagy jóvá.
- **Gazdasági program** - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.
- **Településrendezési terv** – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=29451.613358 - foot49 a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el.
- **Településszerkezeti terv** - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. § http://jogszabalykereso.mhk.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=29451.613358 - foot80-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait. Ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tízévenként felül kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról vagy az új terv elkészítéséről kell gondoskodnia. A tízévenkénti szükséges felülvizsgálat során gondoskodni kell az időközben történt módosítások egységes tervbe foglalásáról.

- **Településfejlesztési koncepció** - az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. A törvény 7. §-a értelmében a településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok és több település közös fejlesztési tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közsféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

Felsőlajos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete és Lajosmizse Város Önkormányzatának Képviselő - testülete a Magyarország Alaptörvényének 32. cikk k., pontja alapján (szabad társulás elve), a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájáról szóló 1997. évi XV. törvény 10. cikkében foglaltak szerint (helyi önkormányzatok egyesülési joga) valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) IV. fejezetének szubszidiaritás elvének tiszteletben tartásával, közös érdekeik és a kölcsönös előnyök mentén – az Mötv. 13.§(1) bekezdésének 4. (egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások), 6. (óvodai nevelés) és 8. (szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások) pontjaiban előírt közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok ellátásáról valamint a járóbeteg szakellátásról, egyéb egészségügyi ellátásról és a bölcsődei ellátásról az önkormányzatok társulás útján gondoskodnak.

Felsőlajos kistérség jellegéből adódóan már korábban is együttműködött, körjegyzőséget tartott fent Lajosmizsével. Azonban a fentiek értelmében közös önkormányzati hivatalt hozott létre, Lajosmizsei Közös Önkormányzati Hivatal néven. A hivatali feladatokon túl, az önkormányzat kötelező feladatainak ellátására társulást hozott létre. Lajosmizse Város Önkormányzatának Egészségügyi Gyermekjóléti és Szociális Intézménye (EGYSZI) útján látja el Felsőlajos egészségügyi alapellátását, biztosítja a védőnői szolgálatot, a gyermekjóléti szolgáltatást és a családsegítést, valamint az idősek nappali ellátását.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adatlányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer adataiból, valamint helyi adatgyűjtési forrásokból építettük fel, a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete alapján. E mellett támaszkodtunk egyéb adatforrásokra pl.: partnerek által nyújtott adatszolgáltatásra. Mindezek alapján vázoltuk fel a település átfogó helyzetképét esélyegyenlőségi szempontból.

Az alábbi területeken szükséges további adatok gyűjtése:

Közfoglalkoztatásban résztvevők száma, ezen belül:

- Közfoglalkoztatásban résztvevők száma
- Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest
- Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma
- Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakosságához képest.

Mélyszegénységben élők és romák foglalkoztatása

Munkanélküli nők száma, ezen belül:

- 8 általánosnál alacsonyabb végzettségű
- 8 általános iskolai végzettségű
- szakiskola/szakmunkás-képző végzettségű
- gimnázium
- érettségi
- főiskola
- egyetem

Az önkormányzat által gyűjtött adatokat, illetve a partnerek által nyújtott információkat felhasználta fel az önkormányzat. Mindezek alapján választható fel a település átfogó helyzetképe esélyegyenlőségi szempontból, illetve az is láthatóvá válik, hogy mely területeken szükséges további adatok gyűjtése.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza (Ld. pl. A tartós szegénység csökkentésének lehetőségei Magyarországon, Budapest Intézet, 2012., www.budapestinstitute.eu/uploads/BI_tartos_szegenyseg_okok_1.1.pdf). A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok

élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

E terület vonatkozásában a következőkben tekintjük át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- **1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.)** A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.
- **a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.)** A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.
- **a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.)** A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása
- **a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv.** A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján Felsőhajoson senki sem vallotta magát roma kisebbséghez tartozónak. Az elmúlt években a hátrányos helyzetűek, inaktív munkerő-piacra történő visszakerülése érdekében az önkormányzat közfoglalkoztatással igyekezett segíteni a munkavégzéshez kapcsolt, munkajövedelemmel járó foglalkoztatást. Az egyenlőtlenség meglétét bizonyító esetekről nincs tudomásunk, ha mégis érzékelhető a mindennapok során, az a társadalomban meglévő előítéletek alapján értelmezhető. Ezek ellen minden lehetséges eszközzel fel kell lépni.

Nincs a mélyszegénységben élőknek szegregátuma a településen.

Az Európában élő körülbelül 10–12 millió roma közül sokan naponta szembesülnek az előítéletekkel, a tolerancia hiányával, a hátrányos megkülönböztetéssel és a társadalmi kirekesztettséggel. Peremre szorulva, nagyon rossz társadalmi-gazdasági körülmények között élnek. A 21. század elején mindez elfogadhatatlan.

Lépéseket kell tenni annak érdekében, hogy a szegénység generációk közötti átadásának ördögi köre megszűnjön. Sok tagállamban a romák az iskoláskorú népesség, ezáltal a jövő munkavállalóinak jelentős és egyre növekvő csoportját képviselik. A roma népesség fiatalai: 35,7 %-a 15 év alatti, összehasonlítva az EU teljes népességének 15,7%-ával. A romák átlagéletkora 25 év, míg az EU népességének átlagéletkora 40 év. A dolgozó korú romák jelentős többsége nem rendelkezik megfelelő képzettséggel ahhoz, hogy jó munkahelyet találjon. Kiemelkedően fontos tehát befektetni a roma gyermekek oktatásába annak érdekében, hogy később sikeresen el tudjanak helyezkedni a munkaerőpiacon. A jelentős roma népességű tagállamokban mindennek már vannak gazdasági vonzatai.

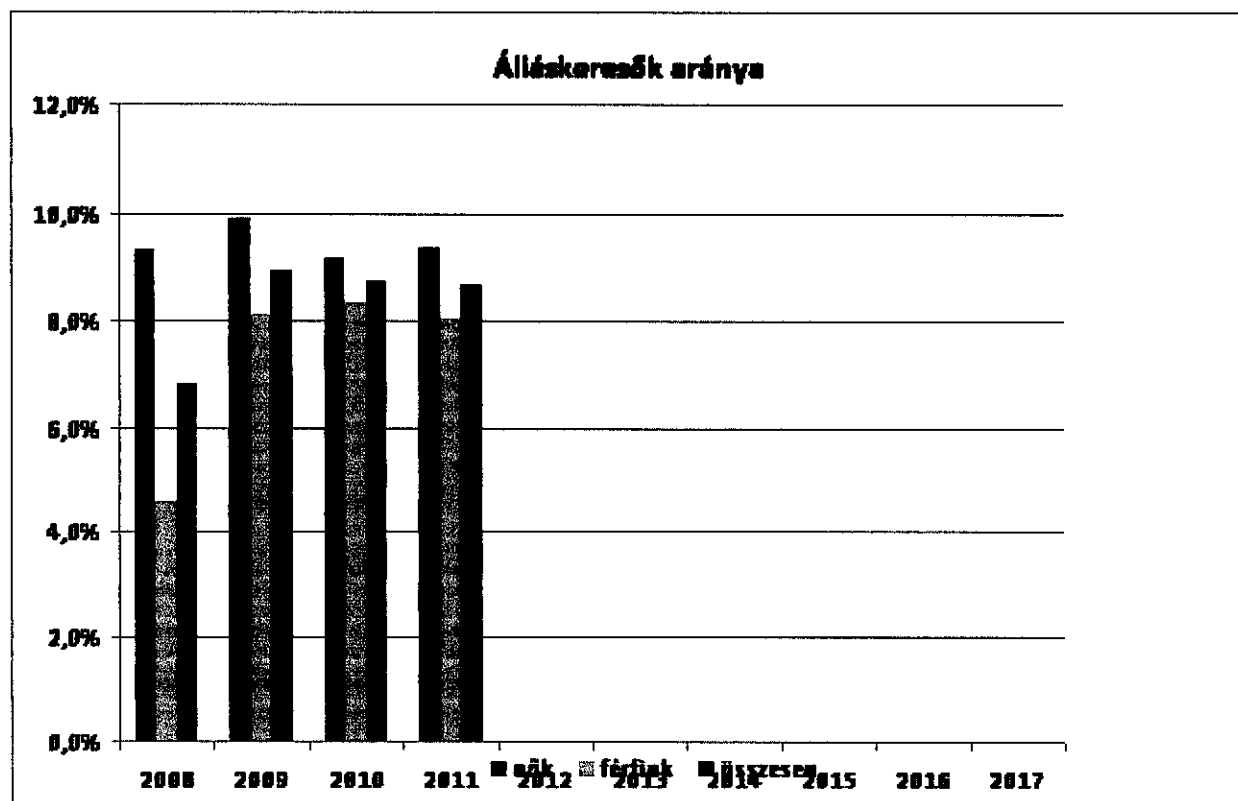
Kutatások eredményei és statisztikai adatok alapján elmondható, hogy egyre többen kerülnek a reménytelen kirekesztettséggel és súlyos nélkülözéssel járó szegénység állapotába. Különösen riasztó, hogy a szegénység generációkon át öröklődik, és a mélyszegénységben élők között kiemelkedően magas a gyermekek száma. Magyarországon egész kistérségeket, sőt ezekből álló összefüggő területeket érint a lecsúszás, a többségtől való behozhatatlannak látszó lemaradás. A szegénység tehát nem csak növekvő

mértékű és mélységű, de egyre koncentráltabb is. Az elmúlt évek társadalmi befogadást célzó fejlesztései, programjai bebizonyították, hogy a valós és fenntartható eredmények érdekében komplex, több elemű megoldásokra és az érintettek bevonására van szükség. A szegénység, a kirekesztettség állapota összetett jelenség, aminek csak egyik eleme a források szűkössége, ugyanígy jellemzi a rossz egészségi állapot, az alacsony várható élettartam, a jó minőségű közszolgáltatásokhoz való hozzáférés nehézsége, a lakhatási és oktatási szegregáció, a diszkrimináció napi megtapasztalása, a jogérvényesítés hiánya, a hatalomnélküliség. Ezért gondoljuk, hogy a mélyszegénységben élők felzárkóztatását is csak az érintettek részvételén alapuló komplex programokon keresztül lehet hatékonyan megvalósítani. (Új Magyarország)

Felsőhájason nincs szegregátum, sem olyan településszegmens, amelyre kiemelten kellene figyelnünk.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

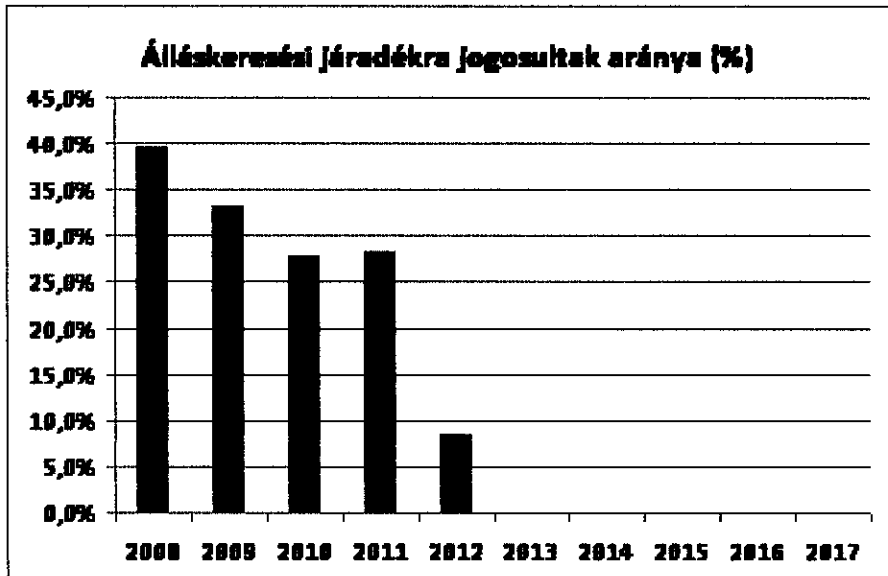
év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	333	372	705	31	9,3%	17	4,6%	48	6,8%
2009	333	371	704	33	9,9%	30	8,1%	63	8,9%
2010	338	361	699	31	9,2%	30	8,3%	61	8,7%
2011	331	361	692	31	9,4%	29	8,0%	60	8,7%

A rendszeres szociális segély és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás meghatározott mértékben jelenik meg a település alacsony jövedelmű lakosságának körében, amely nem egyszer a család egyetlen bevételi forrását jelenti.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás 20%-át finanszírozza az önkormányzat, 80%-a állami támogatás

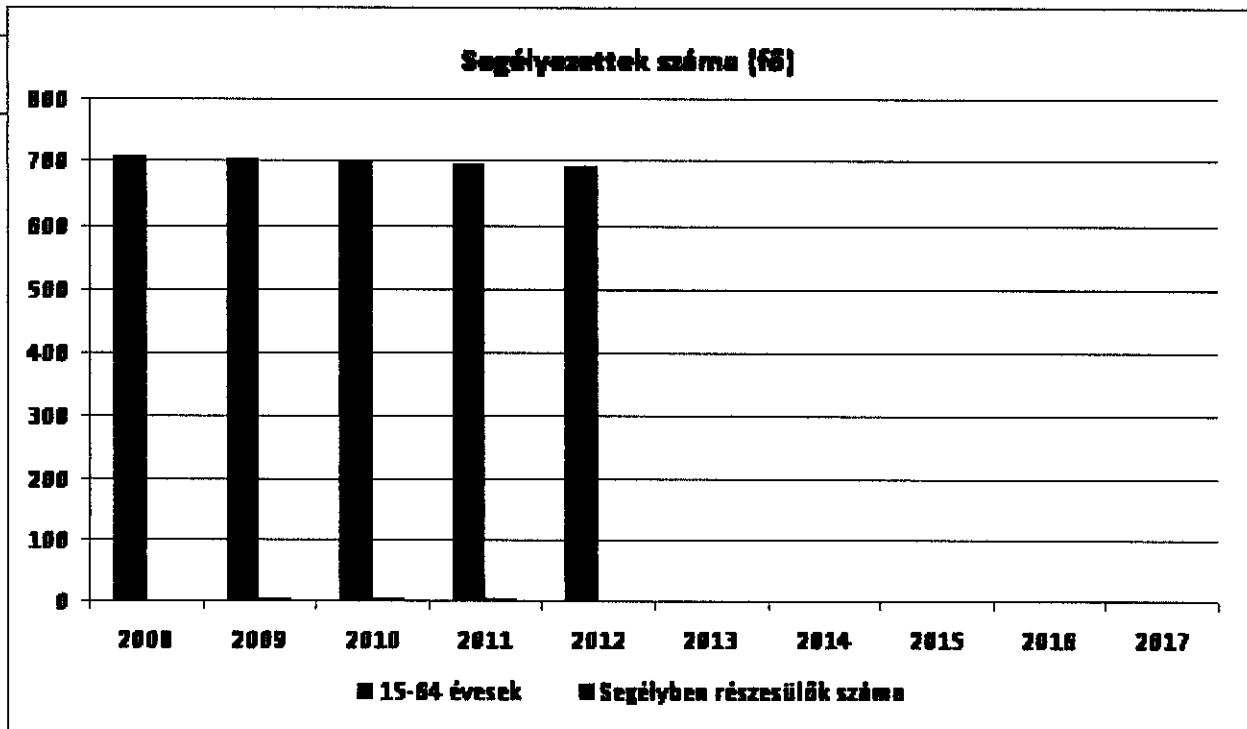
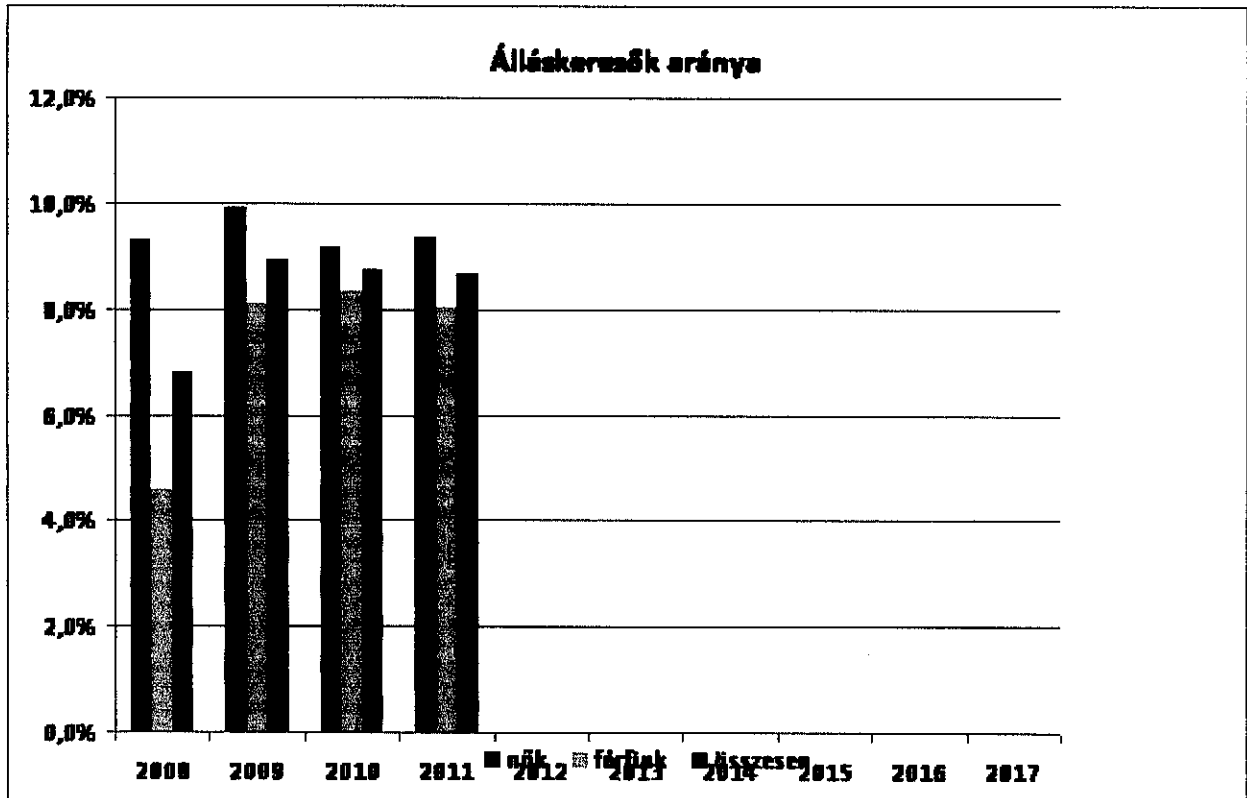
Álláskeresési járadékban részesülők száma

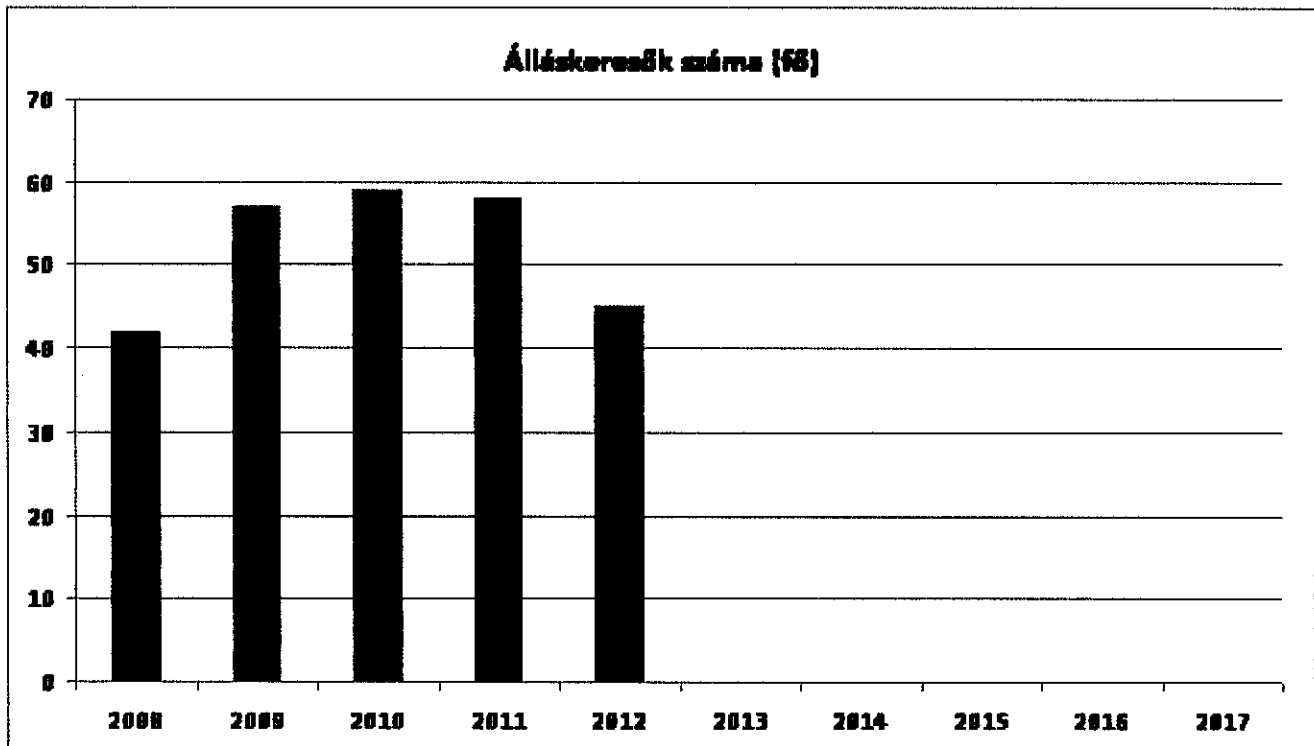

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	42	57	59	58	45
	%					
20 éves és fiatalabb	fő	1	3	2	1	1
	%	2,4%	5,3%	3,4%	1,7%	2,2%
21-25 év	fő	5	7	6	6	4
	%	11,9%	12,3%	10,2%	10,3%	8,9%
26-30 év	fő	4	3	6	9	7
	%	9,5%	5,3%	10,2%	15,5%	15,6%
31-35 év	fő	5	3	1	6	3
	%	11,9%	5,3%	1,7%	10,3%	6,7%
36-40 év	fő	10	11	7	9	4
	%	23,8%	19,3%	11,9%	15,5%	8,9%
41-45 év	fő	5	7	13	9	5
	%	11,9%	12,3%	22,0%	15,5%	11,1%
46-50 év	fő	2	7	7	7	4
	%	4,8%	12,3%	11,9%	12,1%	8,9%
51-55 év	fő	4	10	12	3	10
	%	9,5%	17,5%	20,3%	5,2%	22,2%
56-60 év	fő	5	4	4	6	6
	%	11,9%	7,0%	6,8%	10,3%	13,3%
61 év felett	fő	1	2	1	2	1
	%	2,4%	3,5%	1,7%	3,4%	2,2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskeresői járadékra jogosultak számának jelentős csökkenését, sajnos nem feltétlenül az álláskeresőik számának csökkenése okozta 2011-2012. évre, mindinkább az ellátás feltételeinek szigorodása.

Az álláskeresői járadékra jogosultak köréből kikerültek emelik jelentősen a rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek számát.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

A fejezetre vonatkozó jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az Ft. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

Felsőlajos Község Önkormányzat a Möt-v. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

Hátrányos megkülönböztetés, előnyben részesítés a foglalkoztatás területén – Ebktv. 21. § - 23. §

Az Ebktv. fenti paragrafusai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb.

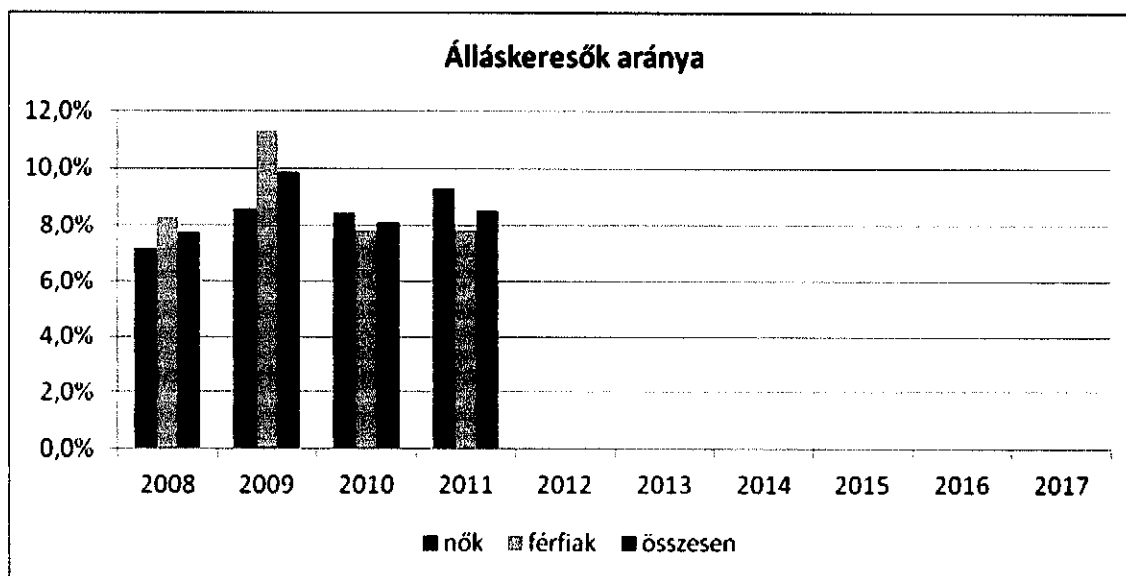
Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya⁶

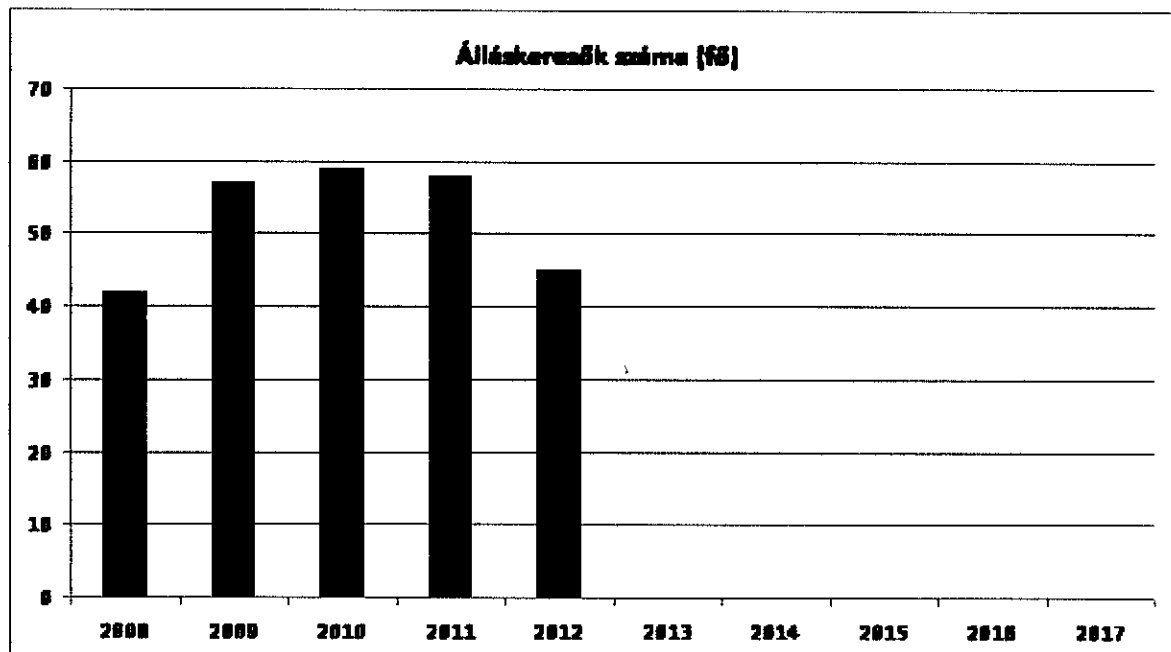
Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen. Meg kell vizsgálni az adatok alakulásának tendenciáit és összefüggésbe hozni a település gazdasági mutatóinak alakulásával.

Az alábbi táblázatból jól látható, hogy az elmúlt években történt változás az álláskereső nők és férfiak arányának tekintetében.

Ennek egyik oka az lehet, hogy a városban beindított több vállalkozás is elsősorban a munka jellegénél fogva férfi munkaerőt alkalmaz. Javuló tendenciát mutat összességében az álláskeresők száma is, bízunk abban, hogy minél több vállalkozás választja városunkat vállalkozása megalapításának helyéül. A város vezetése az ipari területek kijelölésével támogatja, hogy minél több vállalkozás folytassa itt tevékenységét, ezáltal növelve a helyiek foglalkoztatottságának számát.

⁶ Annak ellenére, hogy azt a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet nem tartalmazza, e pont esetében javasolt a nyilvántartott álláskeresők számára, arányára vonatkozó információkat is rögzíteni a HEP-ben.

Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	42	57	59	58	45
20 éves és fiatalabb	fő	1	3	2	1	1
	%	2,4%	5,3%	3,4%	1,7%	2,2%
21-25 év	fő	5	7	6	6	4
	%	11,9%	12,3%	10,2%	10,3%	8,9%
26-30 év	fő	4	3	6	9	7
	%	9,5%	5,3%	10,2%	15,5%	15,6%
31-35 év	fő	5	3	1	6	3
	%	11,9%	5,3%	1,7%	10,3%	6,7%
36-40 év	fő	10	11	7	9	4
	%	23,8%	19,3%	11,9%	15,5%	8,9%
41-45 év	fő	5	7	13	9	5
	%	11,9%	12,3%	22,0%	15,5%	11,1%
46-50 év	fő	2	7	7	7	4
	%	4,8%	12,3%	11,9%	12,1%	8,9%
51-55 év	fő	4	10	12	3	10
	%	9,5%	17,5%	20,3%	5,2%	22,2%
56-60 év	fő	5	4	4	6	6
	%	11,9%	7,0%	6,8%	10,3%	13,3%
61 év felett	fő	1	2	1	2	1
	%	2,4%	3,5%	1,7%	3,4%	2,2%

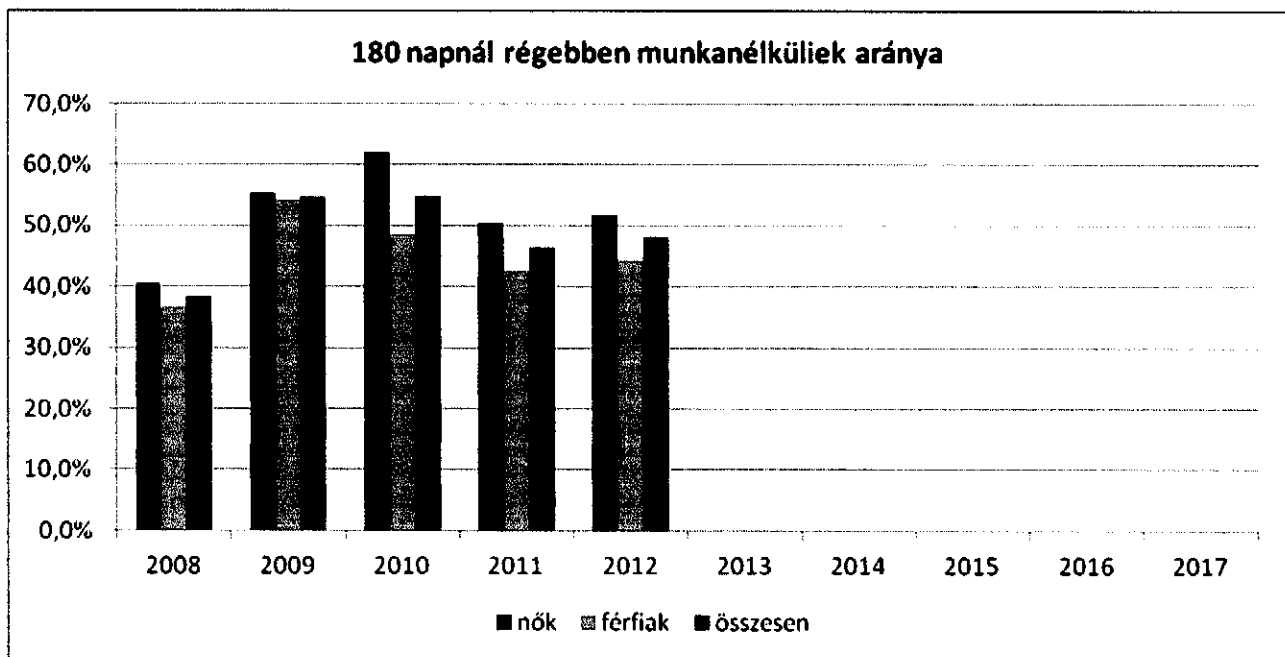
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a nyilvántartott álláskeresők között a 31-35 év közöttiek aránya több mint 15%, azonban az 55-61 év közöttiek 16,5%-os aránya jelent komoly problémát.

A munkaerőpiacon nem tudnak elhelyezkedni, nyugdíjazásuk azonban még nem lehetséges.

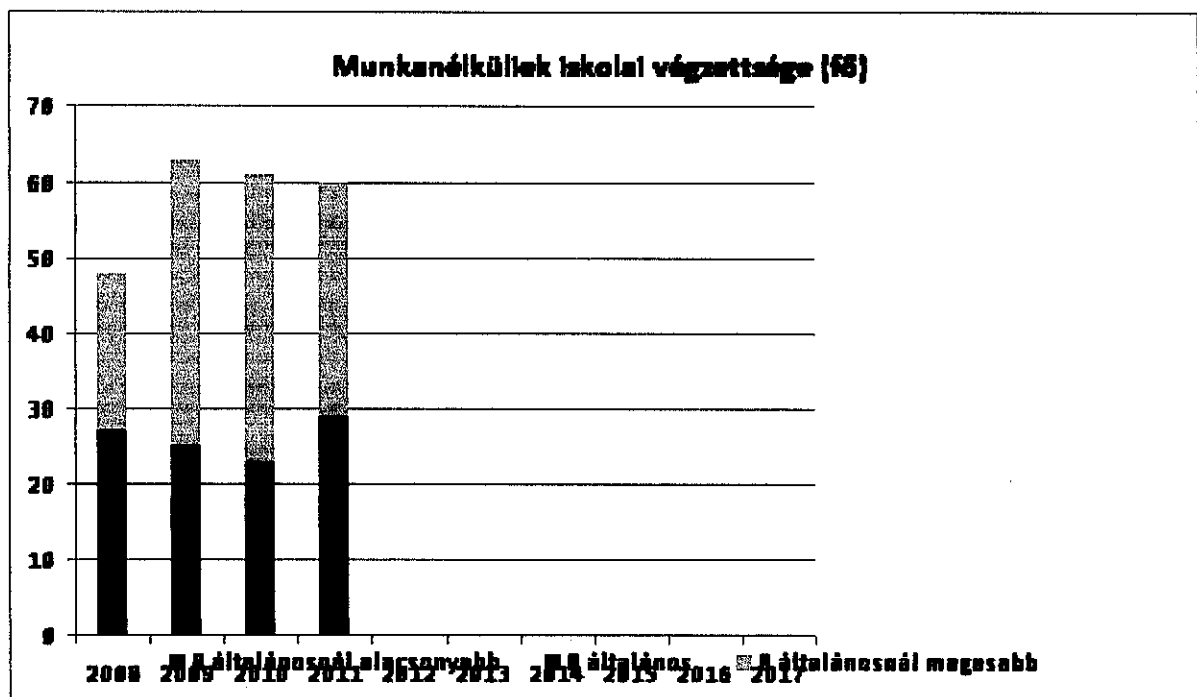
Elhelyezkedésüket vélhetően akadályozza alacsony illetve már „nem piacképes” szakképzettségük.

A regisztrált munkanélküliek száma 2009-2012 között csak kismértékű ingadozást mutat. Jelentősebb csökkenés mutatkozik az álláskeresési segélyben, és a járadékra jogosultak számában, ezzel ellentétben növekszik a rendszeres szociális segélyben részesülők száma.

A 180 napnál régebben munkanélküliek aránya a 2010. óta csökkenő tendenciát mutat. A nők és a férfiak közötti arányt tekintve minden évben a nők száma a magasabb. Ez a tendencia is igazolja, hogy a nők településünkön is nehezebben tudnak elhelyezkedni, nehezebben találnak munkát.

b) alacsony iskolai végzettségűk⁹ foglalkoztatottsága

⁹ Aki nem szerzett középfokú végzettséget vagy szakképesítést (ISCED 3), id. Ft. hátrányos helyzetű munkavállalói meghatározása

A regisztrált álláskeresők között tartósan 7% körül alakul a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek aránya. Számukra egyre nehezebb az elhelyezkedés, egyre bizonytalanabb a megélhetés. Az elsődleges munkaerőpiacra való visszatérésük az általános iskolai végzettség megszerzése nélkül szinte lehetetlen.

c) közfoglalkoztatás

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakosságához képest
2010	12	2%	0	0%
2011	16	2%	0	0%
2012	18	3%	0	0%
2013	22	3%	0	0%

Forrás: Önkormányzat adatai

c) közfoglalkoztatás

Felsőlajos Község önkormányzata részt vesz a különböző közfoglalkoztatási programokban, azonban ezen foglalkoztatásba bevonhatók magas számára tekintettel szükséges lenne a vállalkozói szféra bevonása. Az elmúlt évben a közfoglalkoztatásba bevontak száma csökkent, mivel az önkormányzat forrása e tekintetben is korlátozott.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Felsőlajoson a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélye biztosított a mobilitási és az információ elérésének szempontjából is. A közlekedés a fővárosba és Kecskemétre, a megyeszékhelyre biztosított, az autóbusz és a vonat menetrend figyelembe veszi a több műszakos munkarendet is. A potenciális munkalehetőségekről, foglalkoztatási programokról az érintettek a munkaügyi központ honlapjáról szerezhet információt. Az internettel nem rendelkezők számára a helyi Közkönyvtárban található találnak internet elérhetőséget. A település életét befolyásoló tervezett beruházásokról a település honlapján biztosítunk információt.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A településünkön élő fiatalok munkaerő-piaci lehetőségeit a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatalának Munkaügyi Kirendeltsége tartja nyilván, rögzíti. A fiatalok munkaerőpiacra való átmenetének támogatására vonatkozó programok a településünkön nincsenek. Képzéshez,

továbbképzéshez Kecskeméten férhetnek hozzá, a különböző képzéssel, szakképzéssel foglalkozó intézmények és a Türr István képző és Kutató Intézet szervezésében.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Felsőfajoson és Lajosmizsén felnőttképzési tevékenységet az érettségit megszerezni szándékozók számára a kecskeméti székhellyel rendelkező Németh László Gimnázium folytat. Az oktatás helyszínét a Iskola biztosítja.

A nyelvi kompetenciák fejlesztésére, a nyelvismeret bővítésére a kecskeméti székhelyű Korona Nyelviskola szervezésében van lehetőség.

A Türr István Képző és Kutató Intézet Kecskeméten folytat szakképzést, felnőttképzést álláskeresők és munkavállalók számára egyaránt.

Az Önkormányzat közfoglalkoztatás keretein belül valósít meg foglalkoztatási programot.

g) mélyszegénységben élők és romák¹⁰ települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Jelenleg nem rendelkezünk információval, nincs adatunk önkéntes nyilatkozattal a mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményeiben történő foglalkoztatásáról.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Településünkön hátrányos helyzetűek közé sorolhatóak – adataink alapján - foglalkoztatás szempontjából az 55-60 éves, nyugdíj előtt álló korosztály, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek.

A foglalkoztatás területén, során hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó jelzést nem kaptunk.

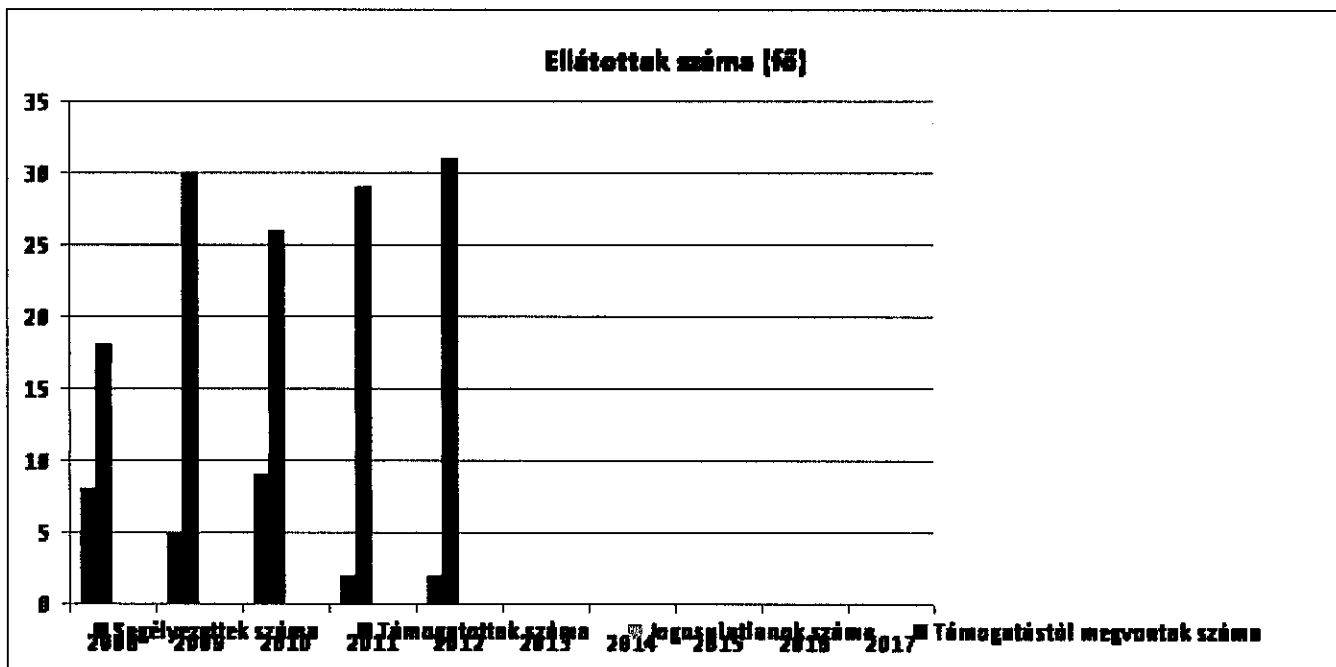
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A Szociális Igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.
- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.

¹⁰ Azt a személyt tekintjük romának, aki annak vallja magát. Valamely nemzetiségi csoporthoz tartozás (roma származás) vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért a kisebbségi csoporthoz tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető, kivétel, amennyiben a törvény vagy a végrehajtására kiadott jogszabály valamely nemzetiségi jog gyakorlását az egyén nyilatkozatához köti (ld. a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 11. § (1)-(3) bekezdését).

Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Rendszeres szociális segélyt az az aktív korú személy kaphat az önkormányzattól, aki: nem munkavállaló, vagy egészségkárosodott, vagy támogatott álláskereső, vagyis olyan hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek részére nyújtott támogatás, akik nem rendelkeznek rendszeres, megélhetést biztosító jövedelemmel. A foglalkoztatást helyettesítő támogatást csak álláskereső személy veheti igénybe. A szociális segély meghatározó mértékben jelenik meg a település alacsony jövedelmű lakosságának körében.

Figyelembe kell venni, hogy 2011. január 1-től bérpótló juttatásra (BJP), illetve 2011. szeptember 1-től foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban (RÁT) részesült, ám a jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy a munkaerőpiacon. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni. Felsőlajos Község Önkormányzata közérdekű önkéntes tevékenység végzésére 2012. óta biztosít lehetőséget.

A bérpótló juttatásban részesülő a munkaügyi szervezettel nyilvántartott álláskeresőként köteles együttműködni. Január elsejétől közfoglalkoztatásban csak a kirendeltség által közvetített álláskeresők, elsősorban bérpótló juttatásra jogosult személyek foglalkoztathatóak, akik a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevételével kötelesek elfogadni, emellett az önkormányzat rendeletben előírhatja jogosultsági feltételként, hogy a juttatásban részesülő a lakóközösségét tartsa rendben. A BJP/FHT összege a mindenkori öregségi minimálnyugdíjhoz igazítva, több mint négy évig változatlanul 28 500 forint volt, majd ez lecsökkent 22.500 forintra.

Munkaerő-piaci szolgáltatások

Az Ft. III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat.

Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:

- a) munkaerőpiaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

Álláskeresők támogatása

A támogatott képzésben részesíthető személyek körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Ft. 14. §-a rögzíti.

A hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások nyújthatók az Ft. 16. §- alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.

Az álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatás nyújtható az Ft. 17. §-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében.

A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról az Ft. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató

Az álláskeresők ellátására vonatkozóan az Ft. 25. §-a szerint álláskeresési járadék folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

Az Ft. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresési támogatást kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén.

Az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási költségtérítés állapítható meg az Ft. 32. §-a szerint.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.¹¹

¹¹ Éves jelentés a lakhatási szegénységről, 2011. Habitat for Humanity Magyarország, 2012. június

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

év	összes lakásállomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	409		0	0	0	0	0	0
2009	411		0	0	0	0	0	0
2010	412		0	0	0	0	0	0
2011	412		0	0	0	0	0	0
2012			0	0	0	0	0	0
2013								
2014								

A 2001-es KSH adatoknak megfelelően a lakónépesség számát figyelembe véve a külterületen élők annak 37,9%-át teszik ki. A belterületen élők száma 614 fő.

Az Önkormányzat a rendeletében fennálló feltételek esetén helyi támogatással nyújt segítséget azoknak, akik Felsőlajoson lakást vásárolnak vagy építenek, az első lakáshoz jutók támogatásával.

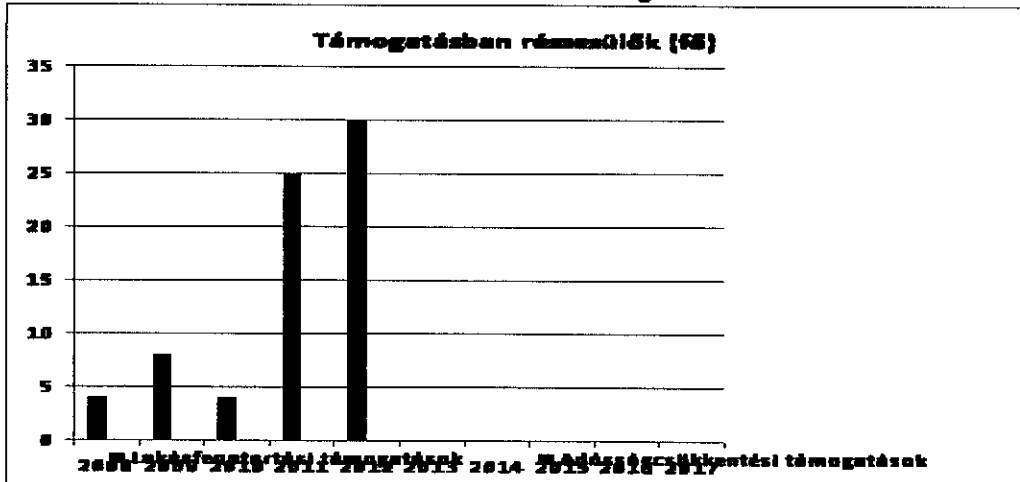
A szociálisan rászorulóknak esetében lakásfenntartási támogatási rendszer működik.

A lakásfenntartási támogatást a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz nyújtják, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti.

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

A lakásfenntartási támogatás alanyi jogon, normatív alapon állapítható meg.

Lakásfenntartási támogatásban részesülők

a) bérlakás-állomány

Felsőlajos Község Önkormányzata nem rendelkezik bérlakással.

b) szociális lakhatás

Felsőlajos Község Önkormányzata nem rendelkezik szociális lakással.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Felsőlajos Község Önkormányzata egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlannal nem rendelkezik.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Zömmel a külterületen lévő tanyás ingatlanok esetében léphet fel elégtelen lakhatási körülmény. A családsegítő szolgálat munkatársai jelzés esetén közreműködnek a problémák megoldásában. A hajléktalanság jelenleg nem okoz problémát községünkben.

e) lakhatást segítő támogatások

- Lakásfenntartási támogatás
- Első lakáshoz jutók támogatása

f) eladósodottság

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak, az ilyen helyzetbe jutók számának megállapításához nyúlt segítséget ez a táblázat. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

A Családsegítő Szolgálat munkatársa segítséget nyújt a nehéz helyzetben levő családok problémái kezelésében (méltányosság, fizetési nehézség, védett fogyasztó).

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A gázellátás a belterületen teljes körű, a külterületeken részlegesen kiépített.

A külterületeken élők számára a vezetékes villany biztosított. A külterületen, tanyákon élők jellemzően házi vízművel, fűrt kúttal oldják meg a vízszükségletüket. A külterületeken nincs szennyvízcsatorna. A közösségi közlekedés biztosított és elérhető, autóbusszal és vonattal is sok környező települést el lehet érni.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Felsőlajoson nincsenek telepek, szegregátumok, esetünkben nem releváns.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Felsőlajoson nincsenek telepek, szegregátumok, esetünkben nem releváns.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Felsőlajoson nincsenek telepek, szegregátumok, esetünkben nem releváns.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Felsőlajoson nincsenek telepek, szegregátumok, esetünkben nem releváns.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Fenti feladatok ellátása a Felsőlajos és Lajosmizse Között létrejött Egészségügyi, Gyermekegészségügyi és Szociális Társulás útján valósul meg mindkét településen.

Felsőlajos Község Önkormányzata a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatásaink: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az élelmezési és egyéb szükségletek kielégítése során. Az egyenlő bánásmóddhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát. Betegségmegelőző és szűrőprogramokat az Egészségügyi Intézményünk nyújt, évente megrendezésre kerülő „Szakmai Nyílt Napok” keretében.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	8	6	2
2009	8	6	2
2010	8	6	2
2011	8	6	2
2012	8	6	2

A felsőlajosi lakosok a közszolgáltatások egy részét helyben, másrészt Lajosmizsén elérik. A szakellátásokhoz

Kecskeméten jutnak a betegeink. Lehetőség van az egészségházban vérvételre, az orvosi ügyelet 24 órás szolgálattal működik, a mentőszolgálat Kecskeméten van (útidő kb. 8-10 perc).

Az Önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja.

Az egészségügyi ellátás biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi alapellátás,
- védőnői ellátás.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Betegségmegelőző és szűrőprogramokat az Egészségügyi Intézményünk nyújt, évente megrendezésre kerülő „Szakmai Nyílt Napok” keretében.

A koragyermekkori kötelező szűréseket a gyermekorvos és a védőnők folyamatosan végzik, a prevenció és szűrőprogramokhoz való hozzáférés mindenki számára biztosított. A településen évente szerveznek nőgyógyászati szűrővizsgálatokat.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Felsőljajoson a logopédiai-, gyógytestnevelési és a gyógypedagógiai ellátás és a nevelési tanácsadás helyben ellátott feladat. A bölcsődében és az óvodában működik a korai fejlesztés és gondoskodás.

A településünkön van családi napközi, azonban a házi gyermekfelügyelet és a családok átmeneti otthona szolgáltatások nem biztosítottak.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az Önkormányzat társulási megállapodás alapján biztosítja a közétkeztetést, az egészséges táplálkozás szempontjainak figyelembevételével állítja össze a menüsorát. Foglalkoztat élelmiszervezetőt. Innen történik a napi ételbiztosítás a bölcsődébe, óvodába, iskolába. A menüsor az életkori sajátosságoknak megfelelően állítják össze.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít az egészséges életmód és a sport népszerűsítésére. A Sportcsarnokban és a Sportpályán lehetőség van szervezeten rendszeres sporttevékenység végzésére. Önszerveződő csoportok gyalogtúrákat szerveznek. Felsőlajos és Lajosmizse között, valamint Lajosmizse és Kecskemét felé a (Csordás boltig) kerékpárút került kiépítésre, ezzel további lehetőséget nyitva a kerékpározást kedvelők előtt.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Felsőlajos Község Önkormányzata fontos feladatnak tartja a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Társulásban az Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézmény, mint elnevezése is mutatja többcélú intézmény, az egészségügyi ellátásokon kívül szociális és gyermekvédelmi feladatokat egyaránt ellát.

A szociális alapszolgáltatások közül biztosítja:

- a szociális étkeztetést,
- a házi segítségnyújtást,
- a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- az idősek nappali ellátását (idősek Klubja), valamint
- a családsegítő szolgáltatást.

A szociális szolgáltatások lehetséges alanyai általában a kedvezőtlen életkörülmények között élők közül kerülnek ki, közülük is elsősorban az idősek, a betegek, a fogyatékkal élők.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A településen az egyenlőség elve alapján jut bárki bármilyen szolgáltatáshoz. Hátrányos megkülönböztetésre, az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére az Önkormányzathoz panasz nem érkezett.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Ráutaltságuk alapján kiemelt figyelmet kapnak a fogyatékos személyek, életvitelüket, hátrányaik leküzdését az egészségügyi-, valamint a szociális ellátórendszer is fokozottan segíti.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A Közkönyvtár és Faluház elsősorban a közösségi élet színtere. Fórumokat, gyűléseket, megbeszéléseket e helyszínen szerveznek. A Felsőlajosi Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a tájékoztatásra, amelynek legfontosabb formája a www.felsolajos.hu honlap, valamint a HÍRLAP Újság.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A településen élénk közösségi élet zajlik.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Felsőlajosi közösségére jellemző egy-egy cél megvalósítására az összetartás, a közösségi célokért történő megmozdulás, adományozás. Az adományozás elsősorban a Falunap megrendezésének támogatására valósul meg.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Felsőlajoson nem élnek romák.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A regisztrált álláskeresők közel 50%-a alacsony iskolai végzettséggel (általános iskola, és alacsonyabb végzettséggel) rendelkezik, nehezen tudnak elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon.	A képzési lehetőségek elérésének támogatása, a foglalkoztatás elősegítése.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

A közoktatás új alapokra történő helyezése, és az oktatás színvonalának emelése a társadalom évek óta jelentkező jogos elvárása. Ennek kívánt megfelelni a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Köznev. tv.) azzal, hogy deklarálta, hogy a nemzeti köznevelés biztosításában az elsődleges felelősség az államot terheli. Mindez a feladatellátásban az eddigi állami-önkormányzati feladatmegosztás

jelentősen megújuló formáját jelenti, függetlenül az oktatás színvonalát a települések pillanatnyi anyagi helyzetétől.

A Köznev. tv. 74. § (1) bekezdése és 95. § (2) bekezdése alapján **2013. január 1. napjától az állam gondoskodik - az óvodai nevelés, a nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése, a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése kivételével - a köznevelési alapfeladatok ellátásáról.** A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló CLXXXVIII. törvény (továbbiakban: Törvény) az átadás-átvétel vonatkozásában a részletszabályokat állapítja meg.

A települési önkormányzati társulás állami köznevelési alapfeladatot 2013. január 1-jétől nem láthat el.

Fekete István Általános Iskola, Kollégium és Sportiskola

Fentieknek megfelelően Felsőlajos és Lajosmizse Közoktatási Intézményfenntartói Társulás társulási megállapodása módosításra került, abból hatályon kívül helyezésre kerültek az általános iskolai oktatásra-nevelésre vonatkozó feladatok. Megállapodás született a két település között a feladat ellátással összefüggésben bevitt vagyon elszámolására vonatkozóan.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központtal a köznevelési intézmények állami fenntartásba vételével összefüggő intézmény átadás-átvételről szóló megállapodást 2012. december 15. napjáig mindkét önkormányzat megkötötte.

Felsőlajos Község Önkormányzata vagyonkezelési szerződést kötött a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtal, mivel a Fekete István Általános Iskola, Kollégium és Sportiskola Felsőlajosi Tagintézmény vonatkozásában a fenntartói és működtetői jogokat egyaránt a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ látja el.

Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde

Az óvodai neveléssel összefüggő feladatok ellátása továbbra is Felsőlajos és Lajosmizse Közoktatási Intézményfenntartó Társulása társulási megállapodása alapján történik. Az engedélyezett felvehető maximális gyermeklétszám a Felsőlajosi Tagintézményben 60 fő. Az óvodai ellátásra a szülők részéről igen nagy igény mutatkozik, a Felsőlajoson a jogszabályban meghatározott maximális létszámmal létszámmal működik.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülése alapvető feltétele a sikeres iskolai pályafutásnak. Az Óvoda tapasztalatai alapján a 3 éves halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket a szülők alacsony százalékban íratják be az óvodába ugyanakkor az ő ellátásuk - esélyegyenlőségük megteremtése érdekében - kiemelkedő jelentőséggel bír.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

4.4.8. számú táblázat - Általános Iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma db
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	
2010/2011	4	0	4	0	0	0	1
2011/2012	4	0	4	0	0	0	1
2012/2013	4	0	4	0	0	0	1

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

tanév	Általános Iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános Iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő		fő	%
2010/2011	72	0	72	46	63.8%
2011/2012	77	0	77	54	70.1%
2012/2013	69	0	69	51	73.9%

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	4	
Óvodai férőhelyek száma	50	
Óvodai csoportok száma	15	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6h-tól 17h-ig	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	aug 01 - aug 31	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	4	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	4	0
Gyógypedagógusok létszáma		
Dajka/gondozónő	2	0

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, és közművelődési intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul. Kerületünkben a

gyermekvédelmi alapellátások kiépültek, a preventív gyermekvédelem minden gyermekekkel foglalkozó intézményben, szakmai programban jelen van.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A **védelembe vétel** a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

- **Pénzügyi és természetbeni ellátások:**
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
 - c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
 - d) az otthonteremtési támogatás,
 - e) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.
- **A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:**
 - a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
 - b) a gyermekek napközbeni ellátása,
 - c) a gyermekek átmeneti gondozása.
- **A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:**
 - a) az otthon nyújtó ellátás,
 - b) az utógondozói ellátás,
 - c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.
- **A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:**
 - a) a védelembe vétel,
 - b) a családbafogadás,
 - c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
 - d) az átmeneti nevelésbe vétel,
 - e) a tartós nevelésbe vétel,
 - f) a nevelési felügyelet elrendelése,
 - g) az utógondozás elrendelése,
- **Az ellátások és intézkedések nyújtása és megtétele, azok ellenőrzése, valamint biztosítása során adatok kezelésére az alábbi szervek és személyek jogosultak:**
 - a) a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket gyakorló szervek és személyek (Gyvt. 16. §),
 - b) a fővárosi főjegyző,
 - c) a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás, intézmény fenntartója, vezetője,
 - d) a helyettes szülő, nevelőszülő,
 - e) a gyermekjogi képviselő, illetve amennyiben a gyermek panaszának orvoslása érdekében feltétlenül szükséges a betegjogi képviselő, illetve az ellátottjogi képviselő,
 - f) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
 - g) a gyermekvédelmi szakértői bizottság.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni¹². A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek. A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes kormányhivatal részére (Nktvr. 27-29. §)¹³

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: A támogatásra az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és

1. nyugellátásban,
2. korhatár előtti ellátásban,
3. szolgálati járandóságban,
4. balettművészeti életjáradékban,
5. átmeneti bányászjáradékban,
6. időskorúak járadékában vagy
7. olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. (Gyvt. 20/B. § (1))

Kedvezményes gyermek-étkeztetés: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

Óvodáztatási támogatás: A települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki

- a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá
- gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és
- akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll

pénzbeli támogatást folyósít. (Gyvt. 20/C. § (1))

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

¹² A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet Gyvt-ben rögzített definíciója a sablon készítésekor még nem ismert.

¹³ Iskolaszolga, XXIII. 3., 2012. november

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet fogalmának meghatározása nem egységes a gyermekvédelem területén. Az éves gyermekvédelmi rendszer működéséről szóló beszámoló adatait és tapasztalatait értékelve meghatározhatjuk a veszélyeztetettség okokat figyelve arra, hogy egy-egy gyermek, fiatal több szempontból is érintett lehet, a veszélyeztetettségi tényezők halmozottan jelentkeznek.

A helyi gyermekvédelemben dolgozó szakemberek tapasztalata szerint nem változott az a tendencia, hogy a veszélyeztetettség okai között kimagaslóan a szociális helyzet a meghatározó:

Szociális helyzet: A szociális helyzetből adódó veszélyeztetettség a gyermekek több mint a felét foglalta magába.

A család szétesése: Ez a veszélyeztetési ok gyakran párosul a szociális helyzet romlásával és a gyermek mentális állapotának sérülésével. A család szétesésének leggyakoribb oka, a válás a gyermek számára veszteség. Az elfojtott érzelmek a személyiségfejlődésben rendellenességeket, zavarokat eredményezhetnek.

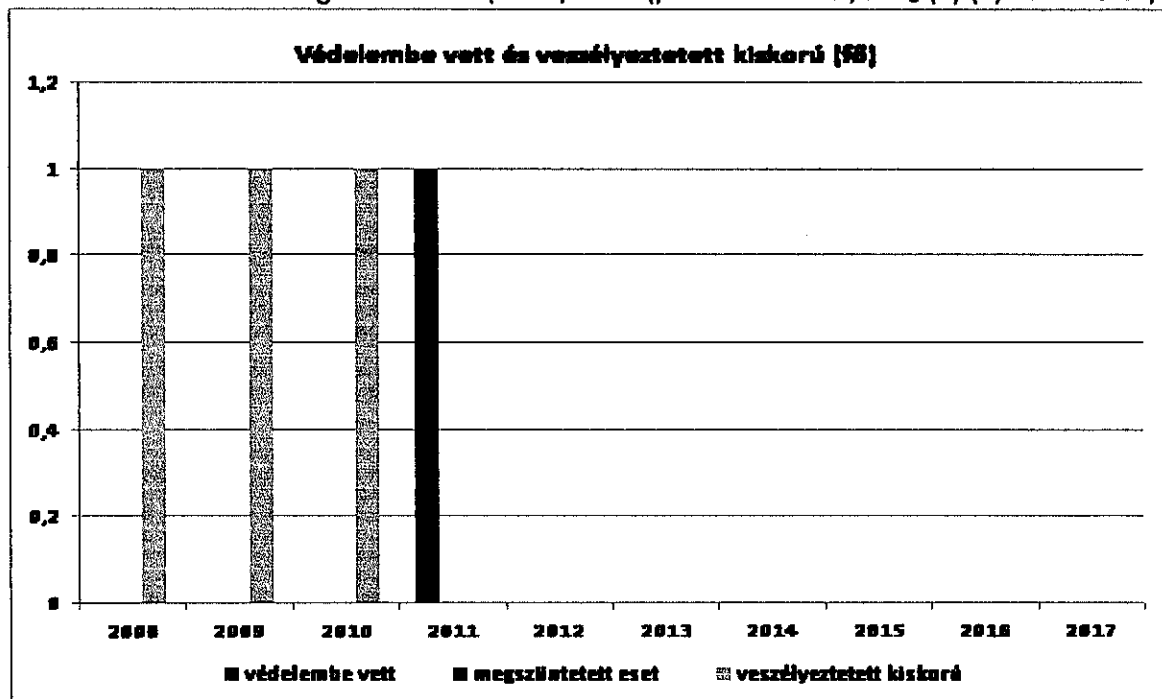
A nevelés, gondozás, törődés, hiánya: Az elhanyagolás is bántalmazás (egészségügyi-, oktatási elhanyagolás, a gyermek magára hagyása, elhagyása).

A család életmódja: A családi élet súlyosabb veszélyeztető ártalmait jelenti a deviáns viselkedési formák jelenléte a család hétköznapjaiban: alkoholizmus, bizonytalan családi környezet.

A gyermek mentális állapota, személyiségzavara: A gyakorlatban is érzékelhető a mentálisan sérült gyermekek számának növekedése. Az okok között a családi nevelés jellemző hibái - következetlenség, szigor és kényeztetés eltűzése, követelések hiánya a gyermek felé, vagy ellenkező esetben: a gyermek képességeit meghaladó, magas mérce állítása, az ellenőrzés, odafigyelés hiánya – tapasztalhatóak.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos rendelkezések során, a védelembé vétel elrendelése esetén, illetőleg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról szóló határozat meghozatalával egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik. Tájékoztatni kell továbbá a szülőt arról is, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek mikor minősül halmozottan hátrányos helyzetűnek.

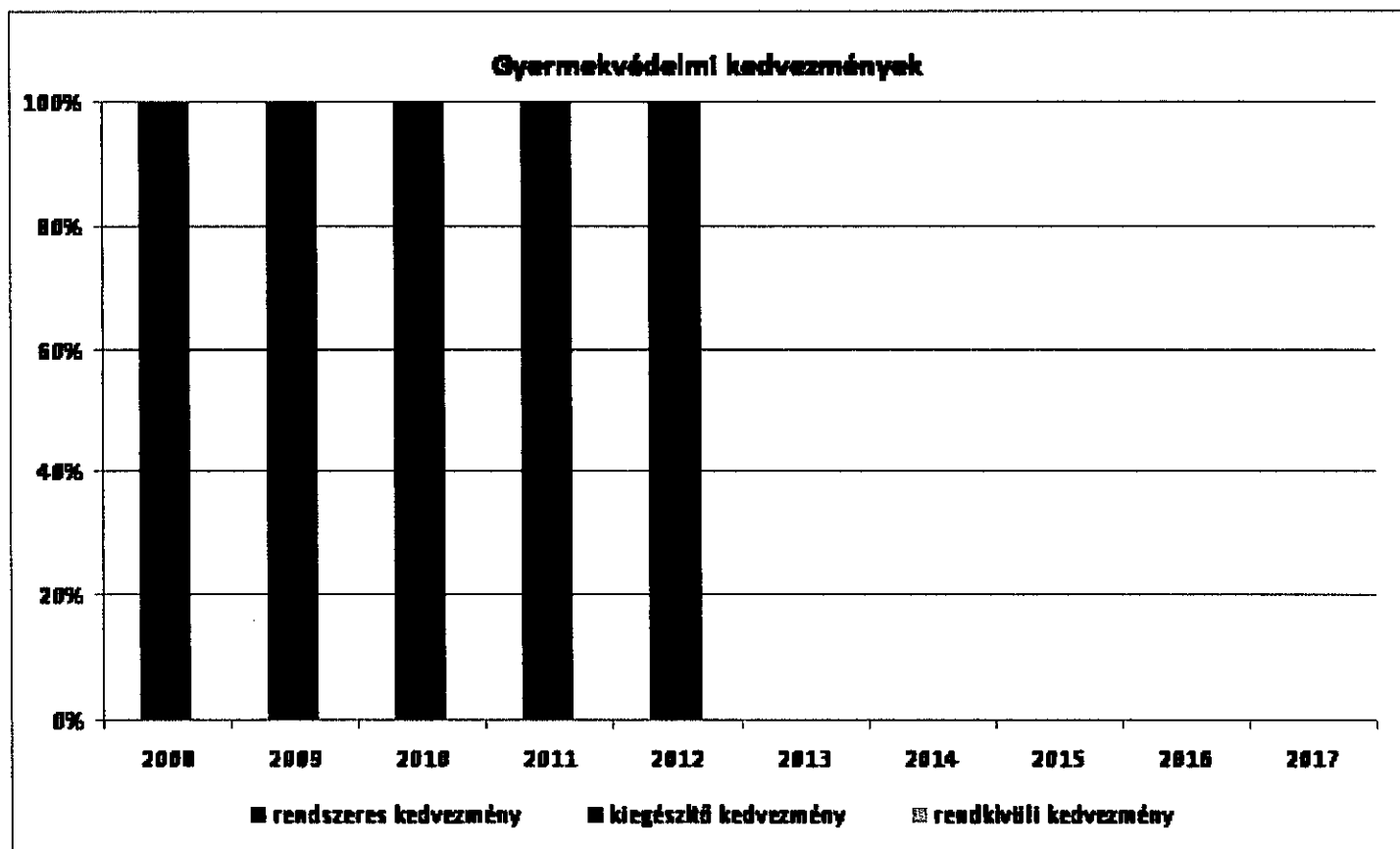
Az igazolatlan iskolai hiányzás és ennek következményeként a családi pótlék felfüggesztése esetében a jogalkotó szándéka a gyakorlatban nem mindig érvényesül, azaz az iskolai hiányzás valódi oka, annak részletes feltárása gyakran rejtve marad. Az iskolai hiányzás oka mögött előfordulhat a család részéről történő bántalmazás vagy lehet, hogy a veszélyeztetett helyzet azért áll elő, mert a gyermek anyagi vagy egyéb okokból családfenntartói vagy egyéb funkciókat lát el (dolgozik, ápol valakit, stb.) A helyzetfelmérés során fontos meggyőződni arról, hogy az igazolatlan hiányzások esetén előírt jelzési kötelezettség megfelelően működik-e, valamint rendelkezésre áll-e a valós segítséget, megoldást jelentő, a gyermek érdekeit szem előtt tartó támogató rendszer (ld. 20/2012. (I) EMMI rendelet, 51. § (3)-(5) bekezdések).

A gyermekvédelem középpontjában meghatározó szerepet betöltő jelzőrendszer áll. A gyermekjóléti központ kiemelt feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, melyet a prevenció munkája első számú eszközének tekintünk. A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. A jelzőrendszer tagjainak együttműködése az esetek és a problémák mentén történik.

A védelemben vett gyermekek száma csökkent a fent említett eredményes munka hatására.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csekély mértékű csökkenése azzal magyarázható, hogy a szülő a jogosultságot nem hosszabbítja meg, vagy jövedelme meghaladja a meghosszabbításhoz szükséges szintet, ennél fogva a gyermek ideiglenesen vagy véglegesen kikerül a támogatottak közül.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a család egy főre eső jövedelme arányában állapítják meg. Fontos, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülők legtöbbször nem a megemelkedett jövedelem miatt esnek el a jogosultságtól, hanem azért, mert az alapvető papírjaik is elvesznek, hiányoznak, vagy egy válási szakaszban – vagy egyéb más okból – nem, vagy nehezen tudnak jövedelemigazolást szerezni házastársuktól, illetve az elmaradt gyermektartás ellenére nem indítanak hatósági eljárást, ami pedig lehetővé tenné a jövedelem igazolását. Mindezen okok éppen a legszegényebb, legrászorulóbb családokat érintik. A helyzetelemzés során a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak pontos regisztrációjáról alkotott helyzetkép igen fontos a különböző támogatások hozzáféréseinek vizsgálata miatt és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményen alapuló hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása miatt is.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	23	26	8	26	0	
2009	21	27	11	27	0	
2010		27	10	27	0	
2011	28	29	13	29	0	
2012	27	28	15	28	0	

A fenti táblázatból jól látható, hogy az ingyenes étkezésben részesülők száma évről-magas, mind az óvodában, mind az iskolában. A nyári gyermekétkeztetésben részesíthető gyermekek számának alapját a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma adja, amely szintén növekvő tendenciát mutat, ez sokszor a kizárólagos napi meleg étkezést jelenti.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás és általános iskolás gyermek térítésmentesen étkeznek.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek pontos számáról nincs adat az önkormányzat birtokában. A nem magyar állampolgárságú gyermekek esélyegyenlőségnek biztosítása esetén az elsődleges cél, hogy a gyermekek bejussanak a számukra megfelelő közoktatási intézményekbe, illetve oktatásuk során az interkulturális pedagógiai program megszervezésének feltételei biztosítottak legyenek. A köznevelési törvény minden Magyarországon élő vagy tartózkodó gyermek számára előírja az oktatásban történő kötelező részvételt, a magyar menedékjogi törvény pedig kifejezetten hivatkozik a gyermek mindenekfelett álló érdekének elvére. (Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, A menedékkérő és menekült gyermekek és kamaszkorúak hozzáférése az oktatáshoz Közép-Európában, 2011. július, megtalálható a: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4e9bf50615.html> oldalon.)

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A rossz minőségű, közművel ellátatlan lakásokban élő gyermekek életkörülményeinek javítása rendkívül nehéz feladat. A Gyvt. gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön. A Gyvt. 17 § (3) bekezdése alapján a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében történő együttműködési és kölcsönös tájékoztatási kötelezettség is kiemelten fontos.

A gyermekjóléti szolgálat munkatársai aktívan részt vesznek és közreműködnek a lakhatási feltételeket javító adományok, felajánlások közvetítésében. Egyre elterjedtebb, hogy maguk a köznevelési, gyermekjóléti intézmények adomány gyűjtési programokat szerveznek vagy részt vesznek adomány kiosztásában. A feladatok ellátásában a Civil szervezetek, egyházak részvétele bővíti a segítségnyújtás eszközeit. (Szociális Kerekasztal tagja)

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

A segítő szakmák jelenléte a gyermekvédelmi munka eredményességét erősíti az intézményekben. Mind az iskolában, mind az óvodában vannak sajátos nevelési igényű gyerekek. Egyéni fejlesztésüket a gyógypedagógusok segítik. A segítő munka aktív részesei a fejlesztő pedagógusok, az iskola pszichológus, és a logopédusok. Iskolapszichológus munkájára a gyermekekkel való egyéni beszélgetés mellett a pedagógusoknak is nagy igényük van a gyermek személyiségfejlesztése során.

Prevenációs céllal, és a feltárt esetek enyhítésére működnek a köznevelési és gyermekjóléti intézményekben a segítő szakemberek: intézményi pszichológus, védőnő, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, gyermekvédelmi felelős. A gyermekvédelmi felelősök fontos feladatot látnak el a köznevelési intézményekben a veszélyeztető körülmények feltárása, ezek megszüntetése, kialakulásuk megelőzése területén éppúgy, mint a drogprevenációt, egészségnevelést illetően.

A gyermekek napközbeni ellátás esetében is a sajátos nevelési igényű gyermekek gondozása, fejlesztése integráltan történik.

A szakemberek gondoskodnak a fogyatékkal élő gyermekek szüleinek hatékonyabb tájékoztatásáról, a korai fejlesztés egyéb lehetőségeinek ismertetéséről.

Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

- Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.
- Gyermekekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkeztést és két további étkeztést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Felsőlajos Község lakosságának a védőnői ellátáshoz történő hozzáférés teljes körűen biztosított az EGYSZI útján.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	4	121
2009	4	124
2010	4	125
2011	4	115
2012	4	93

Felsőlajos Község és Lajosmizse Város társulási megállapodást kötött a védőnői ellátásra is, ezért a fenti tábla a lajosmizsei adatokat tartalmazza

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Felsőlajos Község részére az EGYSZI útján két fő gyermekorvos látja el a kisgyermekek gyógyító ellátását. A legközelebbi kórház Kecskeméten található, mintegy 25 km-re.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A Meserét Lajosmizsei Napközi Otthonos Óvoda Felsőlajosi Tagintézményében gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus lát el fejlesztő tevékenységet. Az Általános Iskolában szintén integrált fejlesztést (BTM és sajátos nevelési igény) valósítanak meg a szakemberek. Fontos, hogy minden rászoruló gyermek

részesüljön a fejlesztési tevékenységekben, amellyel problémái kezelhetővé válnak vagy megoldásra kerülnek.

d) gyermekjóléti alapellátás

Társulásban teljeskörűen működik a Lajosmizse Város Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézményén keresztül.

e) gyermekvédelem

A Község részére társulásban teljeskörűen működik a Lajosmizse Város Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézményén keresztül.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben az Önkormányzat a szociális rendeletében és gyermekvédelmi rendeletében biztosított ellátásokat tudja nyújtani.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A testnevelés és a sport részterületei – az óvodai testneveléstől a versenysportig – egymással összefüggő és kölcsönhatásban álló egészet képeznek. Bármelyik részterület fejlesztése, vagy elhanyagolása jelentősen kihat a testkultúra egészére. A testnevelés és a sport jelentős szerepet tölt be az ifjúság erkölcsi-fizikai nevelésében, a személyiség formálásában. Míg a versenysport és az élsport területén kimagasló eredményeket és nemzetközi sikereket érnek el az ország kiemelkedő sportolói, addig a lakosság döntő

A sport fontosságát célozva a 2012/2013-as tanévtől a Fekete István Általános Iskola, Kollégium és Sportiskola 1. és 5. évfolyamon, felmenő rendszerben egy-egy testnevelési osztályt indított kézilabda és birkózás sportágakban. Felsőljajosn csak 1-4 osztályig van oktatás, így 5. osztálytól a felsőljajosi gyerekek is zömében a Fekete István Általános Iskola, Kollégium és Sportiskola tanulói.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekétkeztetés a lajosmizsei óvodai és az iskolai konyhán keresztül biztosított. A gyermekek nyári napközbeni ellátásáról Felsőljajos Község Önkormányzatának Képviselő-testülete gondoskodik. A szülők helyi igényeinek megfelelően kerül megszervezésre, amelynek keretében a gyermekek napközbeni ellátásáról is gondoskodunk, továbbá a felügyelők, életkorhoz igazodó játékos programokat szerveznek az ellátást igénylőknek.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Nem ismert ilyen jellegű megkülönböztetés.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Köznevelési Intézményi szervezési kereteken belül a napi étkezésen felül gyümölcsnapot tartanak, ezáltal is friss zöldséghez-gyümölcshöz juttatva a gyermekeket.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

(Nkntv. 4. §-ának 13. pontja)

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja (Nkntv. 4. § 25. pont)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

Aránytalan teher

Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulóknak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont)

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

A halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek, tanulók elkülönítése társaiktól sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ezért szükséges figyelemmel kísérni a működési körzetek kialakítását, az iskolai felvételi eljárást, az egyes csoportok, osztályok összetételét.

Ha a településen több általános iskola, tagintézmény működik, akkor az általános iskolai körzeteket úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben. Ha a településen, kerületben több általános iskola működik, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak az egyes felvételi körzetekben kiszámított aránya legfeljebb 15 százalékponttal lehet magasabb, mint az általános iskolába járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek a település, kerület egészére kiszámított aránya. Nem jelölhető ki kötelező felvételt biztosító iskolának az az általános iskola, amely körzetének kialakításánál a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körzeti aránya túllépésére vonatkozó rendelkezés nem tartható meg, feltéve hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók körzeti aránya elérné az 50%-ot és egyébként a település többi iskolája elégséges férőhellyel rendelkezik a település összes tanköteles tanulójának felvételéhez. Előnyben részesítési kötelezettségként jelenik meg az a rendelkezés, mely szerint ha az általános iskola a felvételi kötelezettsége után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, a további felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat. A felvételi körzet kialakítására vonatkozó szabályozás a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 24-25. §-ában található.

A körzethatárok kialakításánál és a beiskolázásnál az Ebktv. vonatkozó paragrafusait is figyelembe kell venni. Ebben segít eligazodni az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 2/2007. (III. 23.) TT sz. állásfoglalása: Az etnikai alapú iskolai szegregációt nem csupán a tényleges, hanem a jogsértő által feltételezett etnikai hovatartozás alapján is el lehet szenvedni. A szegregáció megvalósulásának nem feltétele az elkülönített csoporttal szembeni hátrány, csupán a törvényben meg nem engedett elkülönítés." A jogellenes, elkülönített oktatás még abban az esetben is jogszerűtlen, ha teljes mértékben azonos feltételek biztosításával történik. A jogellenes elkülönítés minden aktivitást nélkülöző fenntartása is megvalósíthatja a jogsértést.

A HEP során tehát nemcsak a hátrányos helyzet és halmozottan hátrányos helyzet adataival, hanem valamilyen aggregált formában vagy becslésekre alapozott, civil kontroll vagy kisebbségi képviselőbiztosításával is visszaigazolt, etnikai adatközléssel is foglalkozni kell.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítása esetén fokozott körültekintéssel kell eljárni. A jogalkotó szándéka az volt, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítását és az ezzel gyakran együtt járó lemorzsolódás megelőzhető legyen. Ha az iskola igazgatójának megítélése szerint a tanulónak hátrányos, hogy tankötelezettségének magántanulóként tegyen eleget, vagy az így elkezdett tanulmányok eredményes folytatására vagy befejezésére nem lehet számítani, köteles erről értesíteni a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, amely a gyámhatóság és a gyermekjóléti szolgálat véleményének kikérése után dönt arról, hogy a tanuló milyen módon teljesítse tankötelezettségét. Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának döntéséhez be kell szereznie a gyermekjóléti szolgálat véleményét (Nkntv. 45. §).

Integrációs felkészítés Pedagógiai Rendszere¹⁴ (IPR)

A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a középfokú iskola képességkibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képességkibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével. A képességkibontakoztató felkészítésben a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű vagy sajátos nevelési igényű tanuló vesz részt.

Az Nkntv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása, továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Az ezzel ellentétes gyakorlat jogsértő mind a Nkntv., mind pedig az egyenlő bánásmód követelményét tekintve.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az óvoda illetve általános iskola a jogszabályi előírások betartása mellett, a feladatellátást biztosítja.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások biztosítottak.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Nem releváns.

¹⁴ A kézirat lezártakor hatályos szabályozók: 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet XIX. fejezet: Különleges pedagógiai célok megvalósításához igazodó nevelés- és oktatásszervezési megoldások 67. A képességkibontakoztató és az Integrációs felkészítés szabályai 171. §, 172. § és 68. Az óvodai fejlesztő program megszervezése 173. §. Magyar Közlöny. 2012. augusztus 31., valamint: Miniszteri Közlemény (megjelent az Oktatási Közlöny 2007. máj. 14. L. évf. 11. számában) a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók esélyegyenlőségének biztosítását szolgáló iskolai és óvodai integrációs programról.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az országos mérési eredmények alapján az azonos lakosságszámú településekhez viszonyítva jó az eredmény.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A hátrányos helyzetű gyermekek kiránduláson, tanulmányi versenyeken való részvételük is biztosított.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A vendégmunkások családjában élő gyermekek helyzetének javítása	A településen élő vendégmunkások gyermekeinek ellátatlansága (szociális, egészségügyi, oktatás)

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

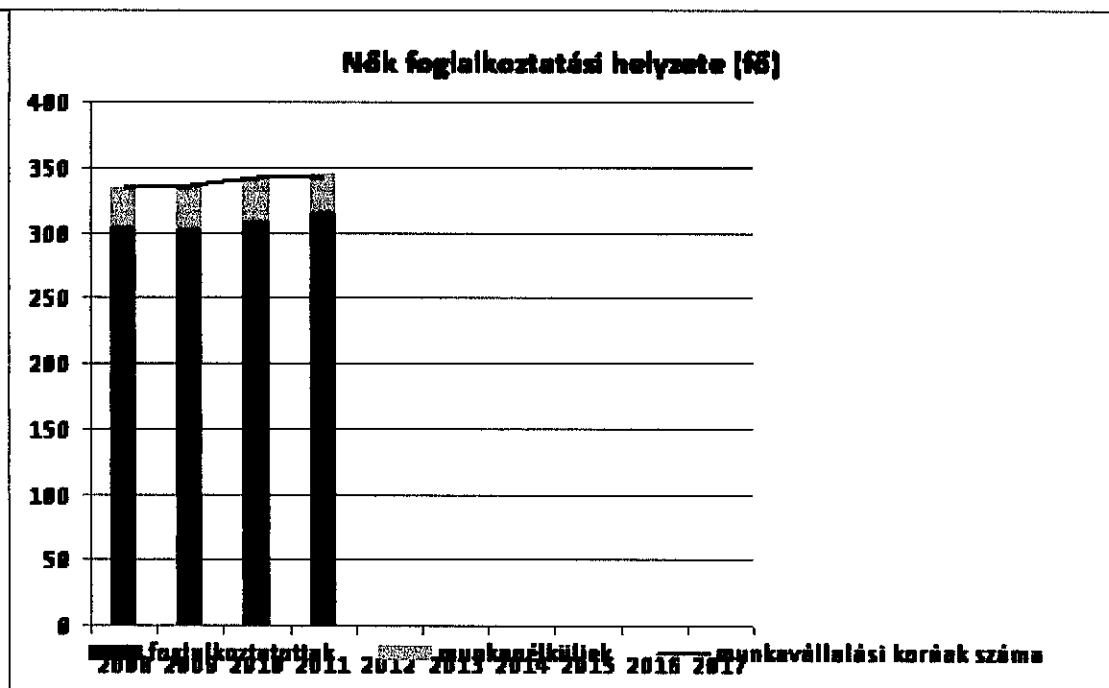
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

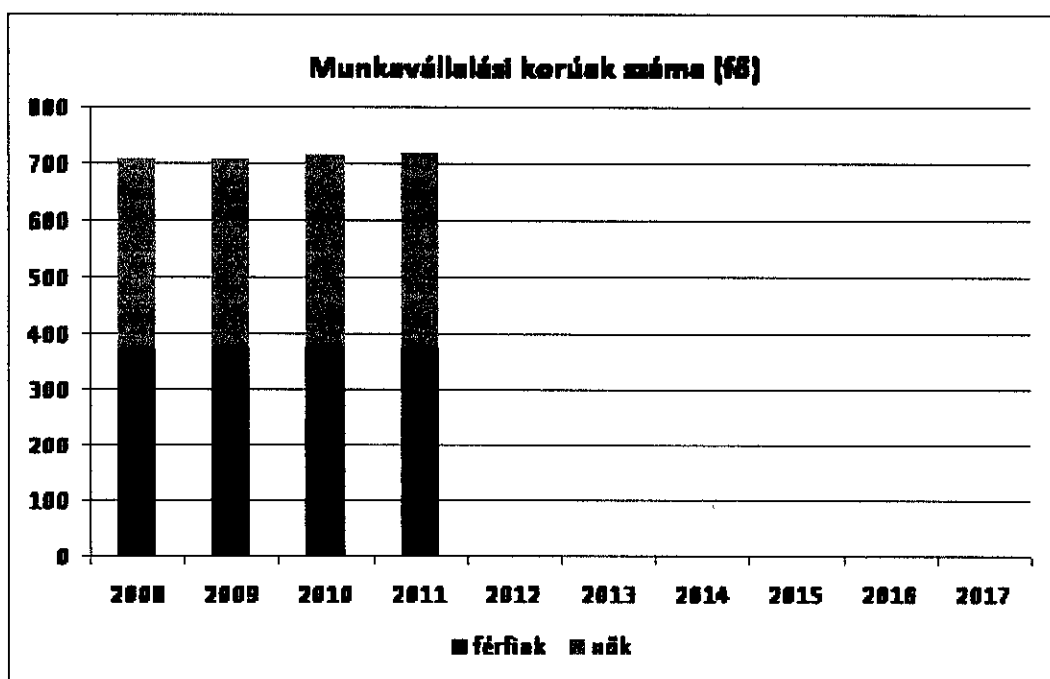
év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	371	335	354	304	17	31
2009	372	336	340	303	30	33
2010	372	342	340	309	30	31
2011	374	343	345	314	29	31

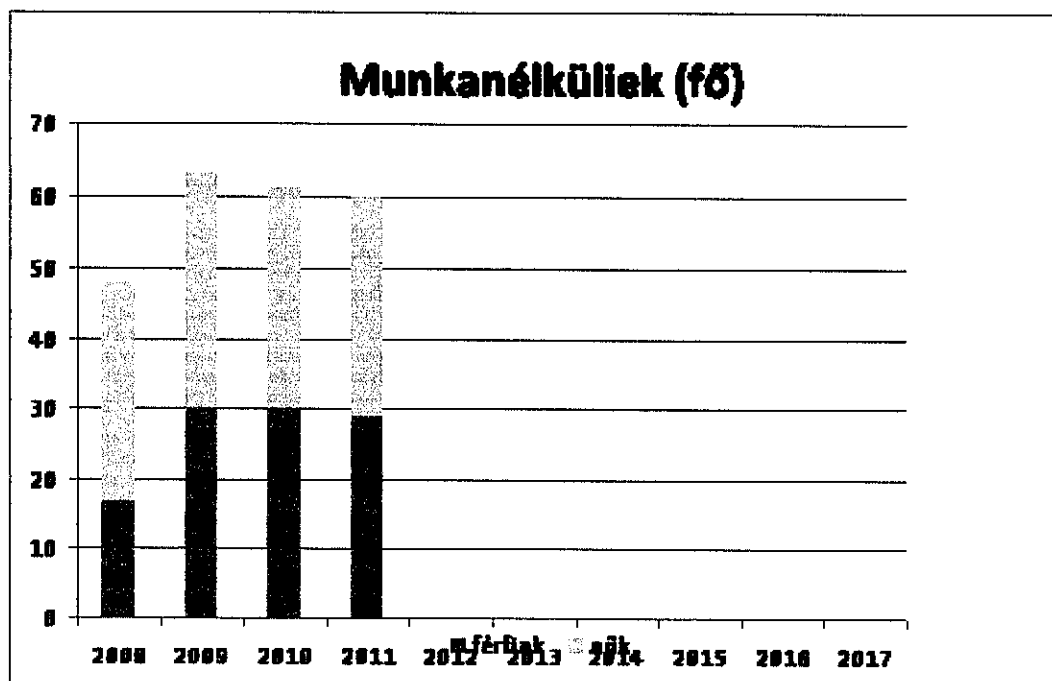
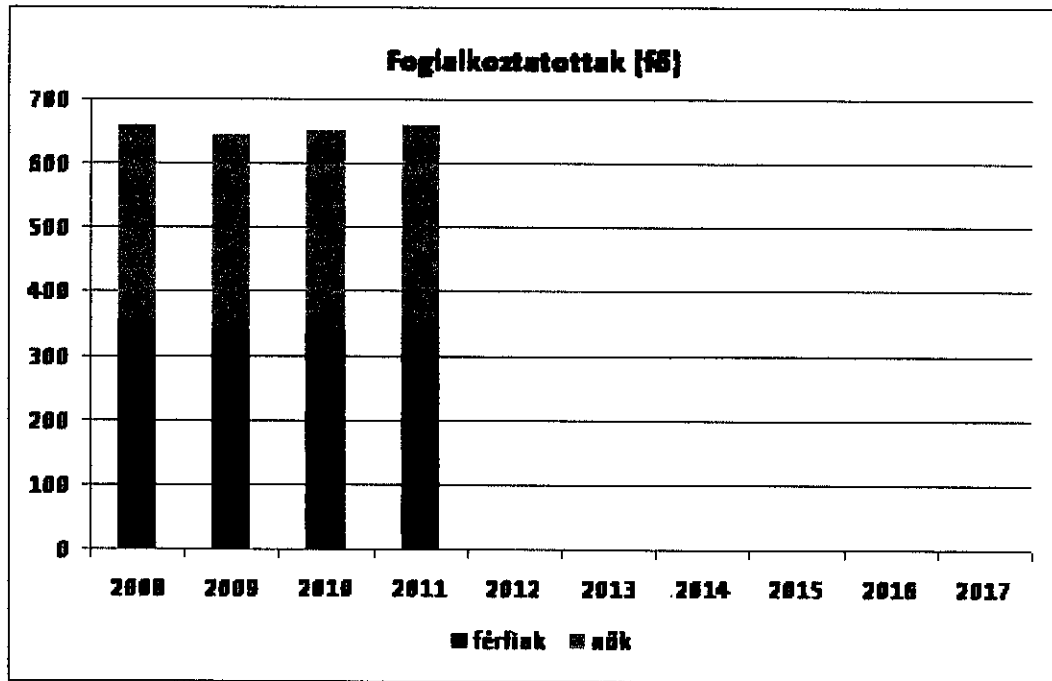

Fenti táblázatból jól látszik, hogy a munkanélküli férfiak és nők számában egyfajta kiegyenlítődés mutatkozott, amely a 2011-es évben jelentősen eltolódott a nők irányába.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Nem áll rendelkezésre adat arra vonatkozóan, hogy a munkanélküli nők közül hány fő és milyen végzettséggel rendelkeznek. Azt a tényt azonban, hogy általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15 éves és annál idősebbek száma rendkívül magas, 694 főt jelent a 2011. évi adatok alapján.

A településen a nők munkába történő visszahelyezkedését Önkormányzati működtetésű 50 férőhelyes óvoda segíti.

A probléma megoldásában segítséget jelentene a nők számára olyan intézkedés, amely a férőhelyek további bővítését célozná meg.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A településen lévő foglalkoztatást segítő programokban (kihelyezett gimnáziumi oktatás, nyelvi képzés) a férfiak és a nők aránya kiegyenlített.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Felsőlajos Községben alapvetően nem csak a képzettség hiányából fakad az alacsony iskolázottságú nők foglalkoztatása, hiszen az ún. „nyári idénymunkák” idején szívesen foglalkoztatják a helyi termelők a megbízható, jó munkával bíró, ügyes és gyors munkavégzésre alkalmas nőket. A számócaszedés, a meggyzedés, a paprikapalántázás és –szedés, stb. mind élő munkaerőt kívánnak.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetésére vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat. Az a jelenség inkább jellemző, hogy az idénymunkák tekintetében gyakrabban foglalkoztatnak női munkavállalókat, mint férfi munkavállalókat.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés..

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

Felsőlajos Községben óvoda és 1-4 osztályos iskola működik.

Elérhető közelségben, Lajosmizse Városban, az alábbiak működnek:

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évet betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Családi napközi

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása.

A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.

Családi gyermekfelügyelet

A gyermekek napközbeni ellátásaként családi gyermekfelügyelet biztosítható az ellátást nyújtó saját otthonában.

A családi gyermekfelügyelet a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést és étkeztetést.

A családi gyermekfelügyelet keretében két évestől négy éves korig gondozható gyermek.

Alternatív napközbeni ellátás

Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

- a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,
- a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges – külön jogszabályban meghatározott – személyi és tárgyi feltételekkel.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)¹⁵

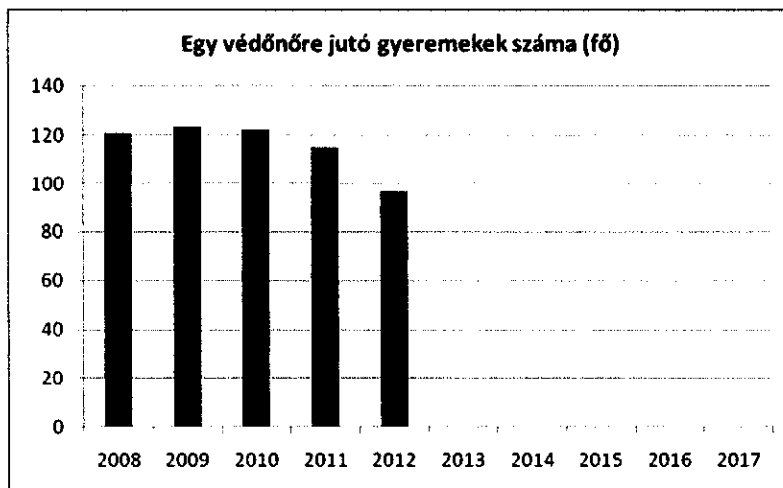
Általános iskola

Az Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakokra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

A tekintetben kevés adat áll rendelkezésünkre, hogy a gyesről, gyedről a munkába visszatérő szülők munkahelyei milyen mértékben veszik figyelembe a munkavállaló szülői feladatait, biztosít-e számukra rugalmasabb munkaidőt, egyéb könnyítéseket.

A helyi tájékozódás alapján azonban elmondható, hogy rendkívül kevés a „gyermekbarát” munkahely, a szülők a nagyszülők, dédszülők, ismerősök segítségét veszik igénybe a gyermek elhelyezését nyújtó intézménybe szállításában vagy hazavételében.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A táblázatban a 0-3 éves gyermekek létszáma jelenik meg, de a területi védőnők 6 éves korig, azaz az iskolakezdésig gondozzák a gyermekeket és a gondozottai létszámához tartoznak még a várandós anyák is. Tehát a valódi gondozotti létszám lényegesen nagyobb.

¹⁵ Az Nkntv. 2014. szeptemberétől 3 éves kortól teszi kötelezővé az óvodai részvételt.

A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét is szolgálja. A családtervezéssel, gyermekvállalással összefüggő ismeretek átadása, a védőnői szolgálaton kívül a családsegítő szolgálat segíti. A családtervezés azonban még ma is sok esetben gondot, problémát jelent, a szociálisan hátrányos helyzetűek körében.

A család- és nővédelmi gondozást az Eütv. 41. §-a rögzíti, ennek értelmében biztosítani szükséges a gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás és gondozás eszközeivel, a családtervezéssel összefüggő ismeretek átadását és a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedéseket.

Az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz történő hozzáférés alábbi formái biztosítottak:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Fenti feladatok ellátása a Lajosmizse és Felsőlajos Között létrejött Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Társulás útján valósul meg mindkét településen.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakról nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás.

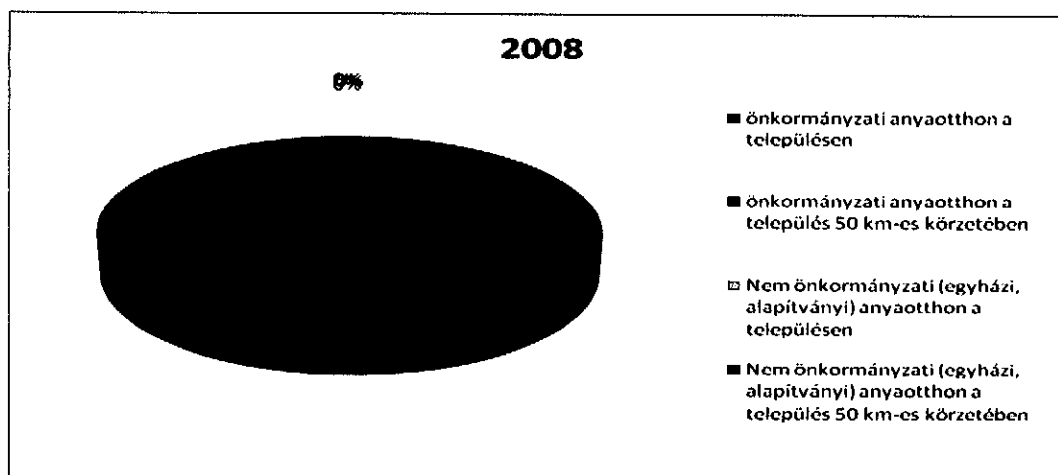
A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak. A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

Kiemelten fontos terület az esélyegyenlőség megteremtése szempontjából, hogy kiemelt hangsúlyt kapjanak azon jellegű tájékoztatások, amelyek azon szerveket mutatják be, ismertetik ahová a bántalmazott nők fordulnak.

Kiemelt feladat a nők ez irányú tájékoztatása, illetve a társadalmi érzékenyítés lehetséges formáira történő figyelemfelhívás (pl. felvilágosító programok már az iskolában, a terhesgondozáson; plakátokkal).

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Felsőlajos Községben, de még Lajosmizse Városban sem működik anyaotthon, sem nem önkormányzati (egyházi, alapítványi) anyaotthon.

A község 50 km-es körzetén belül a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Családok Átmeneti Otthona működik Kecskeméten.

A község 50 km-es körzetén kívül a Családok Átmeneti Otthona működik Kiskunhalason (95 km), és Menedékváros Családok Átmeneti Otthona Kiskunmajsán (80 km).

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény XV. cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket. Az adatgyűjtés a nők adott településen való közéleti részvételét térképezi fel.

A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagja		Városi bíróság és ítélőtáblák vezetői		Közgyűlések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2008	6	2				
2009	6	2				
2010	6	2				
2011	6	2				
2012	4	1				

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A táblázatból jól látszik, hogy mind a képviselő-testület, mind a közgyűlés tagjai között csekély számban választottak női képviselőt. Ennek okát vélhetően nem a nemi hovatartozás adja, mindinkább egyéb tényezők befolyásolják.

Szükséges azonban megjegyezni és kiemelni azt, hogy Felsőlajos Községben az Önkormányzat minden intézményét női vezető irányítja.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Intézkedések, pályázatok, programok száma a településen	Önkormányzati	Más állami szerv által támogatott	Civil	Összes
0	0	0	0	0
0	0	0	0	0
0	0	0	0	0
1	0	0	1	1
1	0	0	1	1

Felsőlajos Község társulás útján Lajosmizse Város Egészségügyi, Gyermejkölési és Szociális Intézménye a nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák felszámolására az alábbi szolgáltatásokat nyújtja:

Az Intézmény alapvetően Egészségügyi intézmény, így a nőket érintő társadalmi problémák enyhítéséhez abban tudnak hozzájárulni, hogy segítik őket az egészségük megőrzésében. Településünkön minden év őszén megrendezésre kerülnek a Szakmai nyílt napok. Ott ingyenes rákszűrésen vehetnek részt a hölgyek, 2012-ben ingyenes mammográfiás emlőszűrésre is nyílt lehetőség.

A „néma járvány” a csontritkulás szűrésére is lehetőséget kaptak a felsőlajosi nők, mert a szakmai napok keretében lehetőség van ultrahangos csontritkulás szűrésre.

Felsőlajoson is, mint a legtöbb hasonló adottságú kistélepülésen a nők számos nehézséggel találkoznak életpályájuk során. A munkanélküliség is ezek köré tartozik. Minden korosztálynak megvannak a maga nehézségei. Nehéz elhelyezkedni a nőnek, ha fiatal, mert családalapítás előtt áll, nehéz visszakerülni a munka világába gyes után, vagy ha 40-50 éves korban szűnik meg a munkaviszony.

Ezek a problémák különösen érintik a roma női lakosságot. A védőnői munka során az a tapasztalat, hogy elenyésző azoknak a kismamáknak a száma, akik munkaviszonyból mennek el szülni. Iskolázatlanság, rossz szociális körülmények is hozzájárulnak az esélyegyenlőséghez.

A védőnői szolgálat javaslata alapján szükséges lenne olyan programokat szervezni, amellyel olyan képesítést tudnának szerezni, amivel esélyük lenne legalább a gyermekek megszületése után elhelyezkedni. (Forrás: Védőnők adatszolgáltatása 2013.05.16.)

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen élő hátrányos helyzetben élő nők és roma nők helyzetének-, életminőségének javítása, felzárkóztatásuk elősegítése.	A nőként való kizsákmányolás visszaszorítása, felkészítés az anyaszerepre, a háziasszonyságra, a gondoskodó családi fészek megteremtőjének szerepére. A településen élő nők helyzetének-, életminőségének javítása, felzárkóztatásuk elősegítése.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	84	135	219
2009	91	132	223
2010	85	133	218
2011			0

Fenti táblázatból jól látható, hogy kiemelkedően magas a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma a férfiakhoz képest.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

1. saját jogú; és
2. hozzátartozói

nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

1. az öregségi nyugdíj,
2. a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

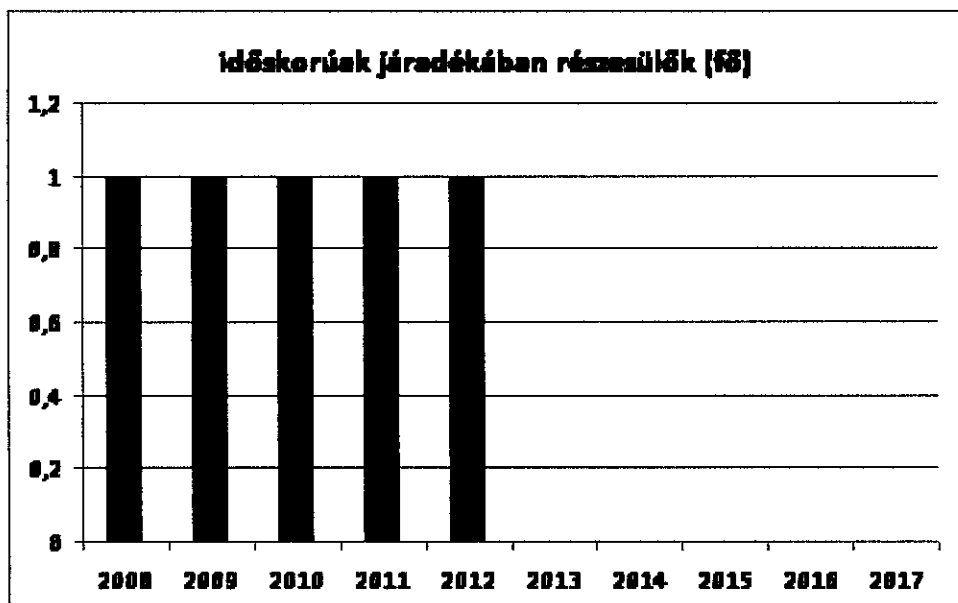
1. az özvegyi nyugdíj;
2. az árvaellátás;
3. a szülői nyugdíj;
4. a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
5. özvegyi járadék.

Időskorúak járadéka

A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A Szt. 25. §-a szerint az ellátást a települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	Időskorúak járadékában részesülők száma
2008	1
2009	1
2010	1
2011	1
2012	1

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az Ft. 24. §-a értelmében a nyugdíjazáshoz közel álló álláskereső részére nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés jár. Az álláskeresői segély feltételeit a Ft. 30. §-a rögzíti. Az Ft. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői támogatást kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén.

a) Idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A helyi adatgyűjtés hiányos a tekintetben, hogy az idősek és nyugdíjasok foglalkoztatottsága milyen mértékű. Figyelemmel a nyugdíjazás szabályozásának változásaira, jellemzően a nyugdíjra jogosult személyek igénybe veszik a nyugdíjellátást, nem használják ki esetleges továbbfoglalkoztatásuk lehetőségét. A már nyugdíjas személyek vállalnak munkát azonban kereset-kiegészítésként, főként a nyári idenymunkák idején.

b) Tevékeny időszak (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A tevékeny időszak biztosítása egyénre szabottan jelenik meg a településünkön. Társulási megállapodás útján az lajosmizsei egészségügyi és szociális intézmény alaptevékenységként végzi az időskorúak nappali ellátását:

Idősek nappali ellátása (Idősek Klubja):

Nappali ellátást nyújtó intézmény, a szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időskorúak napközbeni gondozására szolgál. Az Idősek Klubjába felvehető az a 18. életévét betöltött személy is, aki egészségi állapotára tekintettel szociális és mentális támogatásra szorul.

A nyugdíjas korúak aktivitását bizonyítja az is, hogy most befejeződött nyelvtanfolyamon több nyugdíjas is részt vett, és a Könyvtár számítógépeit is rendszeresen használják idősek. Az ott dolgozók szívesen nyújtanak segítséget az internet-használathoz, amelynek elsajátítására korábban tanfolyam keretében is lehetőség volt.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Felsőlajoson nem jellemző a részmunkaidős, nyugdíjas korúak foglalkoztatása. Ezen foglalkoztatási formában dolgozók jellemzően Kecskeméten végeznek munkát.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, teljes mértékben hozzájutnak az idősek is. Az információkat az Önkormányzat hirdetőtábláiról, illetve szórólapozással, plakátok kihelyezésével biztosítja.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a.) Étkeztetés:

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékoságuk, pszichiai betegségeik,
- d) szenvedélybetegségeik, vagy
- e) hajléktalanságuk miatt.

Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek megfelelően megszervezhető az étel

- a) kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztással,
- b) elvitelének lehetővé tételével,
- c) lakásra szállításával.

Ha az étkezésben részesülő személy egészségi állapota indokolja, a házi orvos javaslatára - a népkonyha kivételével - az ellátást igénybe vevő részére diétás étkeztetést kell biztosítani.

b.) Házi segítségnyújtás:

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

A házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

- a) az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,
- b) az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködést,
- c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

Amennyiben a házi segítségnyújtás során szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, a házi segítségnyújtást végző személy kezdeményezi az otthonápolási szolgálat keretében történő ellátást.

A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását - szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében biztosítja.

A házigondozó feladatai ellátása során segítséget nyújt ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete

- a) saját környezetében,
- b) életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően,
- c) meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen.

A házi segítségnyújtás keretébe tartozó gondozási tevékenység különösen

- a) az ellátást igénybe vevővel segítő kapcsolat kialakítása és fenntartása,
- b) az orvos előírása szerinti alapvető gondozási, ápolási feladatok ellátása,

- c) közreműködés a személyi és lakókörnyezeti higiéné megtartásában,
- d) közreműködés az ellátást igénybe vevő háztartásának vitelében,
- e) segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőnek a környezetével való kapcsolattartásában,
- f) segítségnyújtás az ellátást igénybe vevőt érintő veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében, a kialakult veszélyhelyzet elhárításában,
- g) részvétel az egyéni és csoportos szabadidős, foglalkoztató és rehabilitációs programok szervezésében,
- h) az ellátást igénybe vevő segítése a számukra szükséges szociális ellátásokhoz való hozzájutásban,
- i) az előgondozást végző személlyel való együttműködés,
- j) szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítése.

A házigondozó a házi segítségnyújtás során együttműködik az egészségügyi és szociális alap- és szakellátást nyújtó intézményekkel.

c.) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

- a) az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
- b) a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
- c) szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megszervezéséhez biztosítani kell

- a) a segélyhívásokat fogadó diszpécserközpontot,
- b) a segítségnyújtást végző gondozókat foglalkoztató olyan szakmai központot vagy központokat, amelyek a teljes ellátási terület vonatkozásában biztosítják a gondozónak a (4) bekezdés szerinti időtartamon belüli helyszínre érkezését.

Egy szakmai központ keretében legalább 40, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személy, illetve pszichiátriai beteg otthonában kell segélyhívó készüléket elhelyezni. A diszpécserközpontot úgy kell kialakítani, hogy annak folyamatos működése és elérhetősége biztosított legyen. Egy diszpécserközpont több szakmai központ ellátási területéről fogadhat segélyhívásokat.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás működtetéséhez biztosítani kell

- a) a műszaki rendszer körében az ellátottnál elhelyezett segélyhívó készüléket, jelzést továbbító berendezést, a jelzés fogadására alkalmas vevőberendezést, továbbá ügyeleti személyi számítógépet ügyeleti szoftverrel,
- b) a gondozó saját felszerelése körében mobiltelefont, készenléti táskát, továbbá a gyors helyszínre érkezéshez szükséges feltételeket.

Az egészségügyi szakellátásokat bárki igénybe veheti, részt vehet rendszeres szűrővizsgálatokon. Rendkívül fontos, hogy a szociális szolgáltatásokat ismerje a célcsoport és azokat igénybe tudja venni. Cél, hogy minél szélesebb körben tájékoztassák a célcsoportot a szociális juttatásokról, szolgáltatásokról valamint azok igénybevételi lehetőségeiről, továbbá biztosítani szükséges az egészségügyi alap- és szakellátások igénybevételét számukra is.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A település lakossága a közszolgáltatások többségét helyben eléri. Településünkön, mint fentiekből is kiténik biztosítottak és elérhetőek az esélyegyenlőség szempontjából legfontosabb közszolgáltatások. A településen található postahivatal, egy fiók gyógyszerár. Az óvodai nevelés, az általános iskolai oktatás és nevelés egy-négy évfolyamon biztosított, az egészségügyi szolgáltatások széles köre áll az itt élők rendelkezésére a társulás útján.

c) idősek informatikai jártassága

A Felsőljajoson a Közkönyvtárban biztosított a számítógép-használat valamint az internet-használat, amelyhez a könyvtáros felhasználói segítséget nyújt.

Javasolt lenne a későbbiekben ismételten számítógép-ismereti tanfolyamot szervezni, az igények függvényében.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok megszervezésében aktívan vesz részt a társulás útján Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézmény, a Közkönyvtár, továbbá a helyi civil szerveződések, kezdeményezések.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az alacsony nyugdíjjal rendelkezők megélhetése	Családsegítő szolgálat felmérés javaslatot készít a Képviselő-testület felé

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1 A településen fogyatékosokkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. Kivételt képeznek ez alól a tanköteles korú fogyatékkal élő gyermekek, hiszen a sajátos nevelési igényű gyermekekről pontos adataink vannak, ők integrált oktatásban vesznek részt.

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. A fogyatékkal élők legnagyobb részének egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék, segély. Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatárolódtak.

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.

(Ft. 57/B §.)

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Nem rendelkeznek olyan foglalkoztatási szakemberrel, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kísérlje, ezért a sikertelen beszoktatás következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása. Javaslat folyamatos felkutatása a fogyatékos munkavállalókkal is betölthető álláshelyeknek, fogyatékosügyi mentor, tanácsadó foglalkoztatásával a fogyatékos személyek munkahelyi kísérésének biztosítása. Önkormányzati szakember képzése ez irányba, állami és civil munkaerőpiaci szolgáltató szervezet és a Munkaesély Szövetség bevonása a feladat megoldásába.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

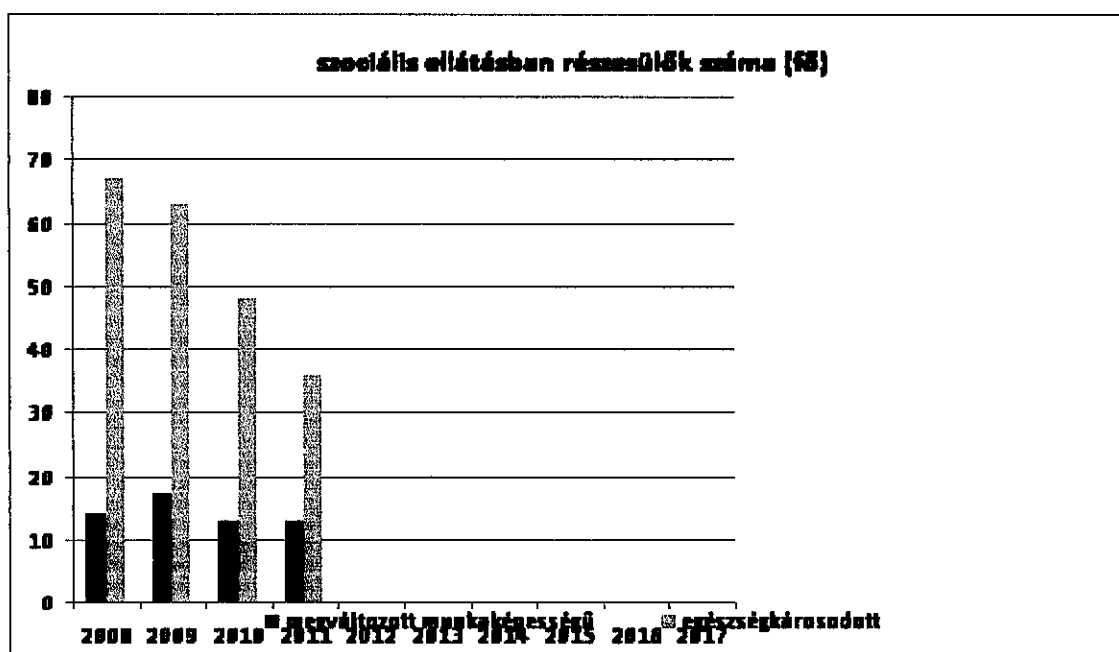
Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak.

A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősök), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva. Fontos a további célpályázatok felkutatása. Garanciát jelent rehabilitációs szakmérnök és szakember bevonása a tervezésbe, valamint érintett fogyatékos ember bevonása a tervezés és a megvalósítás teljes folyamatába.

Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	14	67
2009	19	65
2010	13	59
2011	13	36

A foglalkoztatás akkor is megíúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgálattól sem kap segítséget. Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkennek.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A Családsegítő Szolgálat segíti önálló életvitelüket, szükség esetén házi segítségnyújtást biztosít.

7.2 Fogyatékkal élö személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A Mozgáskorlátozottak Bács-Kiskun Megyei Egyesület Felsőlajosi Csoportja rendszeresen tart egyeztetéseket helyi Faluház kultúr termében, itt a fogyatékos személyek megfelelő információk birtokába kerülnek a számára jogszabály szerint járó pénzbeli és természetbeni ellátásokról.

Ellátási formák, amelyek a jogszabályok által biztosítottak a fogyatékkal élö személyek számára:

- Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredö társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékü egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.
- Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiröl szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult
- Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,
 1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
 2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minösül,
 3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséröl szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minösítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minösül
- Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:
 - Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás
 - Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A település önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége:

A polgármesteri hivatal, az egészségügyi intézmény és a művelődési ház komplex akadálymentes, a többi csak részlegesen.

Az intézmények rendelkeznek mozgáskorlátozottak részére mosdóval vakvezető sávval, rámpával.

Felsőlajos Község Önkormányzata az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. Tv. 152. §. (1) bekezdésében meghatározott kötelező, és az egészségügyi alapellátás körébe tartozó feladatainak társulási megállapodással Lajosmizse Város Önkormányzatának Egészségügyi, Gyermekegészségügyi és Szociális Intézménye útján látja el.

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi ellátás,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- védőnői ellátás,
- iskola-egészségügyi ellátás.

A „Lajosmizsei Egészség ház komplex akadálymentesítése DAOP-4.3.1” 2007-es sikeres pályázatnak köszönhetően 2008 decemberében megtörtént az intézmény földszintjének teljeskörű akadálymentesítése. Ezt követően 2009 évben a DAOP-4.1.1/A. pályázati felhívásra a „Lajosmizsei Egészség ház infrastrukturális fejlesztése, kialakítása” címmel benyújtott sikeres pályázat eredményeként infrastrukturális fejlesztések, gép- és műszerek beszerzése, valamint új szakrendelések bevezetése valósulhatott meg. Összességében elmondható, hogy az épület az elmúlt évek során megújult, az új eszközök, bútorok beszerzésével egyidejűleg „emberbarát” környezet került kialakításra (mind az épületen belül, mind annak környezetében). Számos szakellátás vehető igénybe, így működik laboratórium (mintavételi hely), reumatológia-, szemészet-, fizioterápia- kardiológia-, bőrgyógyászat-, pszichiátriai-, nőgyógyászati szakrendelés is. A háziorvosi tevékenységet 6 felnőtt és 2 gyermek- és csecsemőgyógyász orvos látja el.

Az alábbiakban kiemeljük azokat a területeket jogszabályi hivatkozással, amelyek a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják.

- **Környezet:** A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékoztatói lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)-(2))
- **Kommunikáció:** A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékoztató és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §) A megfelelően hozzáférhető információ létrehozása olyan szakmai feladat, mely kezdetben nehézséget okozhat.
- **Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés:** A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.- 7/C. §)
- **Közlekedés:** A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételekre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében

akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §)

- Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)
- Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv.
- Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).
- Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagylétszámú ápoló – gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokká. A közösségi beilleszkedést segíthetik a fogyatékos emberek érdekvédelmi szervezetei is, így bevonásuk javasolt.
- Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §) .
- A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg (Fot. 19.- 20. §). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében.
- A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékosággal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviselőinek lehetőségének támogatása kiemelt feladat. Ennek érdekében az együttműködésre és a párbeszédre lehetőséget adó fórumokon a „Semmit rólunk nélkülünk!” elvnek megfelelően a fogyatékos emberek bekapcsolódhatnak a róluk szóló döntések alakításába.

A felsorolt területek jogszabályi keretbe foglalják a fogyatékkal élők jogait.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az intézmények rendelkeznek mozgáskorlátozottak részére mosdóval vakvezető sávval, rámpával.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Rendkívül fontos feladat az információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A munkahelyek részben akadálymentesítettek.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Az újonnan épülő közlekedési utak, járdák kialakításánál erre figyelemmel vagyunk.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A fogyatékos személyek számára speciális közlekedési megoldások részben megoldottak. A mozgássérült parkolók kiépítését, kijelölését szükséges folytatni.

Az önkormányzat felelősségi körébe tartozó intézmények teljes körű akadálymentesítésének további fejlesztése (fizikai és/vagy infokommunikációs akadálymentesítés) szükséges, az önkormányzat anyagi lehetőségeinek és a pályázati lehetőségek szem előtt tartása mellett. A tervezésbe javasolt bevonni a fogyatékosok érdekvédelmét ellátó szervezeteket, rehabilitációs szakértőt.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az ellátási problémák többsége azonos módon keletkezik: van megfelelő szolgáltatás, de az ellátásra szoruló nem tud róla, őt nem érték el a szolgáltatást nyújtók, vagyis be sem került a rendszerbe. Van megfelelő szolgáltatás, de a szolgáltatás igénybevétele a fogyatékos személy számára nem hozzáférhető pl. az akadálymentesítettség hiánya miatt. Van akadálymentesen elérhető szolgáltatás, de a célcsoport tagja vagy saját elhatározásából vagy gyakori tapasztalat szerint a fogyatékos személy helyett döntő család elhatározásából a szolgáltatást nem veszi igénybe, még akkor sem, ha az a fogyatékos személy életminőségét lényegesen javítaná.

Rendkívüli segítyt biztosít az önkormányzat hallókészülék, járás segítő eszközök vásárlásához.

A helyi önkormányzat számos alkalommal nyilváníthatja azt, hogy számára fontosak a településen élő fogyatékos személyek. Ilyen alkalmak lehetnek a fogyatékos személyek részére rendezett egészségügyi szűrések, kirándulások a támogató szolgálat segítségével, különféle akciók szervezése, melyek egyben anyagi és természetbeni segítségnyújtást jelentenek. Fontos annak megismerése, hogy a helyi médiában rendszeresen jelenjenek meg a fogyatékos személyek sikereikkel és gondjaikkal, de semmiképpen sem mint gyámoltott személyek.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A középületek nem teljesen akadálymentesek	Pályázati figyelés, pályázat benyújtása önerő hiánya lévén

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

A civil szervezetek, egyházi szervezetek és az önkormányzati fenntartású szolgáltató, szervezetek együttműködése zavartalan.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A településen együttműködik az Önkormányzat és a civil szervezetek.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az Önkormányzat több éve közös önkormányzati hivatalt tart fenn Lajosmizse Város Önkormányzatával.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Nem rendelkezünk erre vonatkozó adatokkal.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Felsőlajos Község Önkormányzata többek között az alábbi egyesületekkel, alapítványokkal működik együtt:

Iskoláért Gyermekekért Alapítvány

Felsőlajosi Templomért Alapítvány

Mozgáskorlátozottak Bács-Kiskun Megyei Egyesület

Főnix Dance Tánc és Sport Egyesület

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Településünk nem rendelkezik erre vonatkozó adatokkal.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A HEP sablon munkaanyag elkészítése, illetve a következtetések levonását követően véleményezés céljából történő megküldés az érintettek részére.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A település honlapján az anyagról, annak előrehaladásáról folyamatosan tájékoztatást adunk és észrevételi lehetőséget biztosítunk.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A regisztrált álláskereső közel 50%-a alacsony iskolai végzettséggel (általános iskola, és alacsonyabb végzettséggel) rendelkezik, nehezen tudnak elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon.	A képzési lehetőségek elérésének támogatása, a foglalkoztatás elősegítése.
Gyermekek	A vendégmunkások családjában élő gyermekek helyzetének javítása	A településen élő vendégmunkások gyermekei helyzetének-, életminőségének javítása, felzárkóztatásuk elősegítése.
Idősek	Átlag alatti nyugdíjjal rendelkezők felmérése	Az alacsony nyugdíjjal rendelkezők megélhetése biztosított legyen
Nők	A településen élő hátrányos helyzetben élő nők női szerepének elvesztése. A feltárt probléma a női szerepek hiánya, a nők családon belül nőként való kezelése.	A nőként való kiszármányolás visszaszorítása, felkészítés az anyaszerepre, a háziasszonyság, a gondoskodó családi fészkek megteremtőjének szerepére.
Fogyatékkal élők	A középületek nem teljesen akadálymentesek.	Az önkormányzat intézményeinek komplex akadálymentesítése és a Középületek közterületről történő megközelíthetőségének komplex akadálymentesítése

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A regisztrált álláskereső közel 50%-a alacsony iskolai végzettséggel (általános iskola, és alacsonyabb végzettséggel) rendelkezik, nehezen tudnak elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon.	Felelős: Polgármester Résztvevők: Önkormányzat, Munkaügyi Központ, Partnerek: Helyi munkáltatók, Türr István Képző és Kutató Intézet
Gyermekek	A vendégmunkások családjában élő gyermekek helyzetének javítása	Résztvevők: Családsegítő Szolgálat, - Gyermekjóléti Szolgálat,- Gyámhivatal, - Rendőrség, Okmányiroda, - Oktatási Intézmények, - Partnerek: Idegenrendészet, Munkáltatók, Polgárőrség, Civil Szervezetek, Közoktatási Intézmények vezetői, - Magánszemélyek, Család Felelős: Polgármester
Idősek	Átlag alatti nyugdíjjal rendelkezők felmérése	Felelős: Családsegítő Szolgálat Partnerek: Önkormányzat Intézményeinek Bizottsága

		Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézmény
Nők	A településen élő hátrányos helyzetben élő nők női szerepének elvesztése. A feltárt probléma a női szerepek hiánya, a nők családon belül nőként való kezelése.	<u>Résztvevők:</u> Családsegítő Szolgálat, - Gyermekjóléti Szolgálat,- Oktatási Intézmények, <u>Partnerek:</u> , Civil Szervezetek, - Magánszemélyek, Védőnői Szolgálat, - Családsegítő Szolgálat Munkatársai, MAGYAR VÖRÖSKERESZT <u>Felelős:</u> Polgármester
Fogyatékkal élők	A középületek nem teljesen akadálymentesek..	<u>Felelős:</u> polgármester, jegyző <u>Partnerek:</u> Pályázatot kiíró szervezetek, térségi mozgáskorlátozott szervezet és a vakok egyesülete

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol mélyszegénységben élők és a romák életszínvonala normalizálódik. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek részére a települési átlag életszínvonalához történő felzárkózást. Folyamatosan odafigyelünk az idősök közötti életszínvonal különbség csökkentésére. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a munkanélküliség csökkentését. Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők közszolgáltatásokhoz, középületekhez, információhoz való hozzáférés megkönnyítésére.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

I/1.

Intézkedés címe:	Az alacsony iskolázottságúak képzésének és foglalkoztatásának elősegítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A regisztrált álláskeresők közel 50%-a alacsony iskolai végzettséggel (általános iskola vagy annál alacsonyabb iskolai végzettség) rendelkezik, nehezen tudnak elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Célunk a településünkön élő álláskeresők számára általános iskolai végzettség és képzési szakképzési lehetőségek feltárása, a foglalkoztatásuk elősegítése. Rövid távú: 2013.09-2014.02.28.: Igényfelmérés a helyi munkáltatók, foglalkoztatók körében, igényfelmérés az álláskeresők körében Közép távú: 2014.03.01-2017.02.28.: Az álláskeresők képzésbe kapcsolódásának elősegítése Hosszú távú: 2017.03.01-2018.03.31.: Foglalkoztatás elősegítése, a munkáltatók tájékoztatása a foglalkoztatáshoz kapcsolódó kedvezményekről, támogatásokról
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. 2013.09-2014.02.28.: Igényfelmérések elvégzése, összegzése 2. 2014.03.01-2014.08.31.: Kapcsolatfelvétel a Munkaügyi Központtal és a felnőttképző intézményekkel 3. 2014.09.01-2017.02.28.: Képzések szervezésének támogatása 4. 2017.03.01-2018.03.31.: Foglalkoztatás elősegítése
Résztvevők és felelős	Felelős: Polgármester Önkormányzat, Munkaügyi Központ,
Partnerek	Helyi munkáltatók, Türr István Képző és Kutató Intézet,
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2013.09-2014.02.28. 2. 2014.03.01-2014.08.31. 3. 2014.09.01-2017.02.28. 4. 2017.03.01-2018.03.31.

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<ol style="list-style-type: none"> 2 db Igényfelmérő kérdőív (munkáltatók, álláskeresők számára) 1 db összegzés 1 db képzési ajánlat, tájékoztató Jelenléti ívek a képzésről 1 db Együttműködési nyilatkozat a helyi munkáltatókkal <p>Az intézkedési terv eredményei fenntarthatóak, a képzésen résztvevők új szakmai ismereteikkel képesek lesznek az elhelyezkedésre, a helyi munkáltatók érdekeltek a foglalkoztatásukban.</p>
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A tartós munkanélküliek nem vállalják a képzésben való részvételt – az elhelyezkedés feltételeinek, a munkáltatók elvárásainak pontos megismertetésével érdekelte válnak.
Szükséges erőforrások	Önkormányzat és Családsegítő Szolgálat: szervezés biztosítása, kapcsolatok fenntartása
Határidő(k) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> 2013. július 1.- december 31. a pontos adatok érdekében felmérés készítése, adatok pontosítása, motiváció felmérés, kapcsolatfelvétel és egyeztetés, házi orvosok bevonása. 2014. január- 2017. december Tájékoztatók, tanácsadások szervezése évente kétszer, 2014. január- 2017. december Szűrővizsgálatok szervezése félévente. Életmód tanácsadások elindítása az érintettek számára 2017. december : szakmai beszámoló
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	<ol style="list-style-type: none"> 1 db. felmérés 8 db. szórólap 8 db. jelenléti ív 8 db. jelenléti ív 1 db szakmai beszámoló
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Az érintettek a tanácsadások, tájékoztatók, szűrővizsgálatok eredményeképpen rendelkeznek olyan ismeretekkel, melyekkel egészségi állapotuk pozitív változása fenntartható, és legalább öt fő vonatkozásában stabilizálható.
Szükséges erőforrások	Számítógép, Internetkapcsolat. Önkormányzati támogatás, valamint pályázati forrás.

II/1.

Intézkedés címe:	A vendégmunkások családjában élő gyermekek helyzetének javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A településen élő vendégmunkások gyermekeinek ellátatlansága (szociális, egészségügyi, oktatás)
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	<p>A településen élő gyermekek helyzetének-, életminőségének javítása, felzárkóztatásuk elősegítése.</p> <p>Rövid távú cél(2013.08.30.): Helyzetfelmérés, adatok pontosítása, Közép távú cél(2013.09.01.-2014.08.30.): Nyilvántartásba vétel, a támogatás, segítség nyújtása a tartózkodás hivatalossá tétele érdekében Hosszú távú cél(2014.09.01.-): A vendégmunkások gyermekei hozzájutnak a szükséges ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz.</p>
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	<ol style="list-style-type: none"> Helyzetfelmérés, a családok és a családokban élő gyermekek számának életkörülményeinek felmérése A család nyilvántartásba vételének elősegítése. A családsegítő, Gyermejjóléti Szolgálat, - a Jelzőrendszer tagjainak közreműködésével – pénzbeli, természetbeni szolgáltatásokhoz való hozzájutást segítjük. Felmérés készítése, a tapasztalatok összegzése a nyújtott szolgáltatásokról.(5 éves terv felülvizsgálata előtt felmérünk)
Résztvevők és felelős	<ul style="list-style-type: none"> Családsegítő Szolgálat, Gyermejjóléti Szolgálat, Gyámhivatal, Rendőrség, Önkormányroda, Oktatási Intézmények, Felelős: Polgármester

Partnerek	- Idegenrendészet, Munkáltatók, Polgárőrség, Civil Szervezetek, Közoktatási Intézmények vezetői, - Magánszemélyek, Család
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2013. 08.30. Helyzetfelmérés 2. 2014.03.30. Nyilvántartásba vétel 3. 2014. 2014.08.30. 4. 2017.02. 15.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	1. Helyzetfelmérés 1 db. 2. Nyilvántartásba vételek száma: 30 db 3. Szolgáltatások igénybevétele: iskolába beíratott gyermekek száma: 40 db 4. Szolgáltatások igénybevétele: óvodába beíratott gyermekek száma: 20 db 5. Felmérés, összegzés a tapasztalatokról: 1 db.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A családok elköltöznek – a családok, vállalkozók tájékoztatása, meggyőzése a legális munkavállalás előnyeiről. Családsegítő leterheltsége miatt kapacitáshiány lép fel, s nem jutnak el minden családhoz-civil szervezetek, önkéntesek bevonása Az Intézmények (óvoda, iskola) férőhely hiánya - férőhelybővítés
Szükséges erőforrások	Emberi erőforrások – (Települési esélyegyenlőségi referensek munkája, polgármester munkája, családsegítő, gyermekvédelmi szolgálat munkája, civil szervezetek) Intézményi gépjármű, telefon Pályázati források

III/1.

Intézkedés címe:	„Nőként a Nőkért Program”
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A településen élő hátrányos helyzetben élő nők női szerepének elvesztése. A feltárt probléma a női szerepek hiánya, a nők családon belül nőként való kezelése.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	A nőként való kizsákmányolás visszaszorítása, felkészítés az anyaszerepre, a háziasszonyoság, a gondoskodó családi fészkek megteremtőjének szerepére.. Rövid távú cél(2013.08.31.): 1 éves program kidolgozása, Jelentkezés a programokra, Közép távú cél(2013.09.01.-2014.08.30.): Programok megszervezése havonta teadélután keretében, előadók meghívásával, gyakorlati feladatokkal. Hosszú távú cél(2014.09.01.-): A romaságból és nőiségből fakadó hátrányok leküzdése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	2. A településen a mélyszegénységben élő nők mindennapi életminőségének javítása. 3. A programterv összeállítása, esetleges kérdőív a résztvevők részére a problémás területek feltárására
Résztvevők és felelős	- - Családsegítő Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, Oktatási Intézmények, - Felelős: Polgármester
Partnerek	- Civil Szervezetek, Magánszemélyek, - Védőnői Szolgálat, Családsegítő Szolgálat munkatársai, Magyar Vöröskereszt
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2013. 08.30. Jelentkezés 2013.09.01. Programok megkezdése 2013.09.01.- 2014.08.30. Havonta tevékenységek 2014.08.30. A Program értékelése
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Jelentkezési lapok száma 36 db. Havonkénti programokon jelenléti ívek 12 db Felmérés, összegzés a tapasztalatokról: 1 db.

Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdeklődés és részvétel elmaradása – meggyőzés
Szükséges erőforrások	Emberi erőforrások – (Települési esélyegyenlőségi referensek munkája, polgármester munkája, családsegítő, gyermekvédelmi szolgálat munkája, civil szervezetek) Pályázati források

IV/1.

Intézkedés címe:	Átlag alatti nyugdíjjal rendelkezők felmérése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az alacsony nyugdíjjal rendelkezők megélhetése nem biztosított.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az alacsony nyugdíjjal rendelkezők megélhetése biztosított legyen
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Családsegítő szolgálat felmérést és javaslatot készít az Önkormányzat Intézményeinek Bizottsága felé
Résztevők és felelős	Családsegítő Szolgálat
Partnerek	Önkormányzat Intézményeinek Bizottsága Egészségügyi, Gyermekjóléti és Szociális Intézmény
Határidő(k) pontokba szedve	2013. 09. 01. -2013.11.30 Felmérés készítése az alacsony jövedelműekről 2013. 09. 01. -2013.11.30 Felmérés készítése a nyugdíjas foglalkoztatókról 2013.12.01.- Igények közvetítése munkaadók és munkavállalók között, Évente felmérés és javaslattétel
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Rövid távú: A felmérés elkészítése, elemzése, Hosszú távú cél: <ul style="list-style-type: none"> - Az alacsony nyugdíjjal rendelkezők megélhetési problémájának csökkenése - A nyugdíjas korúak rész munkaidős foglalkoztatásának elősegítése - Az alacsony nyugdíjjal rendelkező munkára már nem képes nyugdíjasok nyugdíj – emelési-, kiegészítési lehetőségéről tájékoztatás nyújtása
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem megfelelő adatgyűjtés, következtetés levonás. A hivatal esélyegyenlőségi munkatársa készíti fel az érintetteket.
Szükséges erőforrások	Állami költségvetés Önkormányzat költségvetése

V/1.

Intézkedés címe:	A középületek akadálymentesítése Felsőlajoson
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A középületek nem teljesen akadálymentesek.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Rövid távú cél: Az önkormányzat intézményeinek részleges akadálymentesítése Középtávú cél: Az önkormányzat intézményeinek komplex akadálymentesítése Hosszú távú cél: A Középületek közterületről történő megközelíthetőségének komplex akadálymentesítése

Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	4. Pályázati figyelés 5. Pályázat benyújtása önerő nem lévén
Résztevők és felelős	Polgármester, jegyző
Partnerek	Pályázatot kiíró szervezetek, térségi mozgáskorlátozott szervezet és a vakok egyesülete
Határidő(k) pontokba szedve	Pályázat figyelés folyamatosan. Pályázat elnyerése esetén az akadálymentesítés egy éven belül való elvégzése
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Akadálymentesítés kapcsán tett intézkedések száma Komplex akadálymentesített épületek száma
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Kockázatot jelent, hogy nem jelenik meg pályázat, azonban más pályázattal összefüggésben történhet vállalás e tekintetben is.
Szükséges erőforrások	Önkormányzati önerő, pályázati támogatás

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetésébe a felfeltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyúttal stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1.	Az alacsony iskolázottságúak képzésének és foglalkoztatásának elősegítése	A regisztrált álláskeresőek közel 50%-a alacsony iskolai végzettséggel (általános iskolai vagy alacsonyabb iskolai végzettség) rendelkezik, nehezen tudnak elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon	Célunk a településünkön élő álláskeresőek számára általános iskolai végzettség és képzési lehetőségek felhárítása, a foglalkoztatásuk elősegítése.	Az intézkedési terv eredményei fenntarthatóak, a képzésen résztvevők új szakmai ismereteikkel képesek lesznek az elhelyezkedésre, a munkáltatók érdekeiket a foglalkoztatásban.	Igényfelmérések elvégzése, összegzése 2. Kapcsolatfelvétel a Művelődési Ház, Könyvtárral, a Munkaügyi központtal és a felindítottak intézményekkel 3. Képzések szervezésének támogatása 4. Foglalkoztatás elősegítése	Felelős: Polgármester Önkormányzat,	2013.09-2014.02.28. 2. 2014.03.01-2014.08.31. 3. 2014.09.01-2017.02.28. 4. 2017.03.01-2018.03.31.	A foglalkoztatottak számának növekedése.	Számlátgépj, internetkapcsolat, Önkormányzati támogatás, valamint pályázati forrás.	

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	A vendégmunkások családjában élő gyermekek helyzetének javítása	A településen élő vendégmunkások gyermekeinek ellátatlanságai (szociális, egészségügyi, oktatási)	A településen élő vendégmunkások gyermekeinek helyzetének, életminőségének javítása, felzárkóztatásuk elősegítése.	Helyzetfelmérés, a családok és a családokban élő gyermekek számára életkörülményeinek felmérése családnyilvántartásba vételének elősegítése. A családsegítő, Gyermekjóléti	Felelős: Polgármester Partnerek: Idegenrendészet, Munkáltatók, Polgárőrség, Gyámhivatal, Rendőrség, Ökmányiroda, Oktatási Intézmények	2013.08.30. Helyzetfelmérés 2014.03.30. Nyilvántartásba vétel 2014.08.30. Rendőrség, Oktatási Intézmények	Nem lesz a településen nyilvántartásba vett vendégmunkások gyermeke			

IV. Az idősök esélyegyenlősége										
1.	Átlag alatti nyugdíjjal rendelkezők felmérése	Az alacsony nyugdíjjal rendelkezők megélhetése	Az alacsony nyugdíjjal rendelkezők megélhetése biztosított legyen	1.1, 2.1, 2.2 pontok	Családsegítő Szolgálat felmérés javaslatot készít az Ügyrendi felé	Családsegítő Szolgálat	évente	javuló életszínvonalú nyugdíjasok száma	pénzügyi	
V. A fogvatékkal élők esélyegyenlősége										
1.	Középületek akadálymentesítése	A középületek nem teljesen akadálymentesek	Középületek komplex akadálymentesítése	1.1, 2.1, 2.2 pontok	Pályázat figyelés, pályázat benyújtása	Polgármester, jegyző	Pályázat figyelés folyamatosan. Pályázat elnyerése esetén az akadálymentesítés egy éven belül valósul elvégzése	Komplex akadálymentesített középületek száma	pénzügyi	

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket, cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

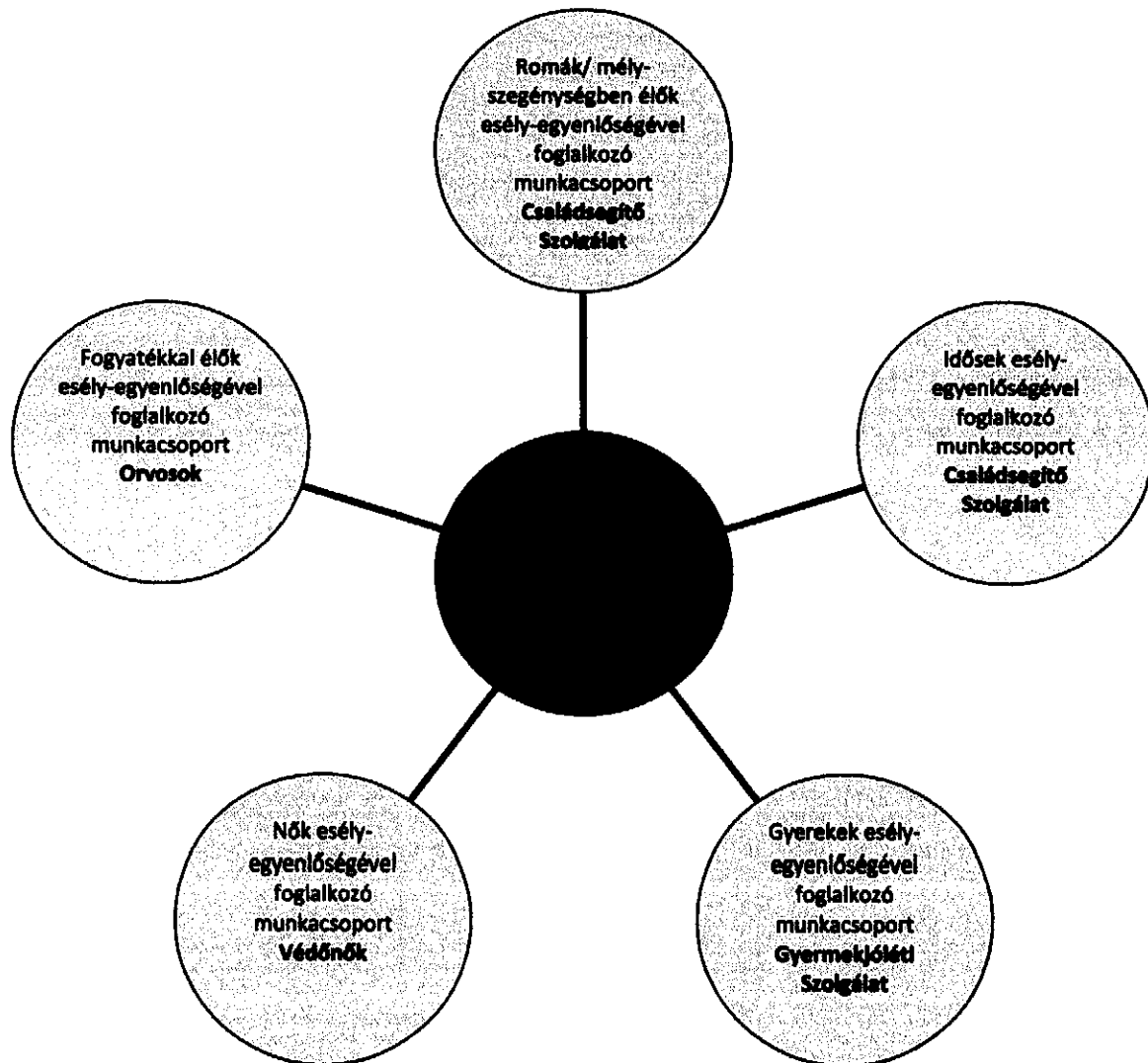
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok

megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülészik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyekre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Felsőlajos Község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Felsőlajos Község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 43/2013.(VI.28.) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Dátum: *Felsőlajos, 2013. 06. 28.*

[Handwritten signature]
Aláírás

A Felsőlajos Község Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Dátum

Partner aláírás

--

Dátum

Partner aláírás

Dátum

Partner aláírás

--

HEP elkészítési jegyzék¹⁶

NÉV ¹⁷	HEP részei ¹⁸										Aláírás ¹⁹	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉTE	
	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉTE	
	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉTE	
	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉTE	
	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉTE	
	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉT E	RÉTE	

¹⁶ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

¹⁷ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

¹⁸ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

¹⁹ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.